JOURNALISTI

8
2017

Suomen Journalistiliiton
ammattilehti
93. vuosikerta 16.6.2017

Baanalla

Allerin naisvetoinen toimitus tekee lehteä miehille. 10

TIEDUSTELULAKI HEIKENTÄÄ LÄHDESUOJAA S.6 YLELÄISET KRITISOIVAT OLLI MÄENPÄÄN RAPORTTIA S.15

tässä lehdessä

Veera Luoma-aho pelaa jalkapalloa oppiakseen, ei vain polttaakseen kaloreita. 34

KUVA: KAI WIDELL

Somemaailma olisi syönyt Mauno Koiviston elävältä. Koivisto avasi rajat Venäjältä saapuville siirtolaisille eli oli inhottu ”suvakki”, kirjoittaa Janne Saarikivi. 9

Kesätoimittajien hakuilmoitukset kertovat, mitä journalisteilta juuri nyt odotetaan, kirjoittavat opiskelija Salla Varpula ja dosentti Heikki Hellman Tampereen yliopistosta. 20

KANNEN KUVA: ALEKSI POUTANEN

JOURNALISTI

Journalisti Journalisten Suomen Journalistiliiton ammattilehti
93. vuosikerta 16. 6. 2017

TOIMITUS

VASTAAVA PÄÄTOIMITTAJA /ANSVARIG CHEFREDAKTÖR
Markku Lappalainen 040 586 0613

TOIMITUSSIHTEERI/REDAKTIONS-SEKRETERARE
Manu Marttinen 050 310 3036

TOIMITTAJAT/REPORTRAR
Nina Erho 050 379 8155
Marja Honkonen 050 379 9108

ULKOASU/LAYOUT
Kai Widell 050 576 2746
Heli Saarela (vapaalla)

SÄHKÖPOSTI
etunimi.sukunimi@journalistiliitto.fi
förnamn.släktnamn@journalistiliitto.fi

VERKKOLEHTI
www.journalisti.fi

TILAUKSET/BESTÄLLNINGAR
Jaicom Oy 03 4246 5383
journalisti@jaicom.com

PAINO/TRYCKERI
I-print Oy,Seinäjoki
ISSN 1236-3596 (painettu/tryckt)
1458-4271 (verkko/nät)

JULKAISIJA/UTGIVARE
Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund
09 612 2330, faksi 09 640 361
PL 50, 00531 Helsinki

Lähdesuoja turvattava

MARKKU LAPPALAINEN markku.lappalainen@journalistiliitto.fi

Valmisteilla oleva tiedustelulakipaketti vaarantaa journalistin lähdesuojan. Lainsäädännön tavoite on laajasti hyväksytty, mutta lainvalmistelussa julki lausuttu pyrkimys lähdesuojan turvaamiseen on jäänyt aikeiden asteelle. Tältä osin lausunnolla oleva paketti kaipaa suuria säätöjä.

Lähdesuoja on sananvapauden kulmakiviä. Se takaa journalistille keinon valvoa vallankäyttöä ja tuoda esiin yhteiskunnallisia epäkohtia. Journalistilla on oikeus, ja moraalinen velvollisuus, pitää lähteensä salassa, jotta varmistetaan mahdollisuus penkoa arkaluontoisia aiheita.

Yhteiskunnallisen ja taloudellisen vallankäytön valvonnassa lähdesuoja mahdollistaa pääsyn tärkeän tiedon ääreen: tietolähteen ei tarvitse pelätä joutuvansa painostuksen tai kostotoimien kohteeksi, kun journalisti voi sananvapauslakiin (16 §) tukeutuen ”olla ilmaisematta, kuka on antanut viestin sisältämät tiedot”.

Lakipaketti määrittelee kansalliseksi tiedustelupalveluksi muuntuvalle suojelupoliisille ja puolustusvoimille oikeudet tehdä tietoliikennetiedustelua. Tässä valvonnassa tiedustelua harjoittavat viranomaiset törmäävät väistämättä myös sellaisiin journalistin ja tietolähteen välisiin luottamuksellisiin viesteihin, jotka ovat lähdesuojan piirissä.

”Lähdesuojan turvaaminen tiedustelulakeja säädettäessä ei ole mikään joutava lillukanvarsi.

Tätä aineistoa he eivät saisi käyttää, mutta lähdesuoja vaarantuu jo siinä vaiheessa, kun viranomainen arvioi viestejä. Tieto välittyy tiedusteluviranomaiselle, kolmannelle osapuolelle, vaikka tämä poistaisi viestit seurannasta. Hänen muististaan niitä ei voi deletoida.

Tästä seuraa lisäkysymyksiä: Miten viranomainen tunnistaa lähdesuojan alaisen aineiston? Miten taataan, ettei tiedustelussa sivuutettavaksi arvioitua tietoa käytetä aiheettomasti esitutkinnan ja oikeustoimien yhteydessä? Vastauksia on syytä odottaa ja vaatia lainvalmistelun edetessä.

Lakipaketin kirjaukset lähdesuojan alaisen materiaalin hävittämisestä ja käyttökiellosta ovat vaikeita toteuttaa ja mahdottomia valvoa. Urkinta voi tapahtua myös niin, ettei sen kohde saa asiasta tietoa. Oikeusturvasyistä journalistille pitäisi antaa täsmälliset tiedot kaikista tilanteista, joissa toimituksellista viestintää on tiedustelun yhteydessä tarkasteltu.

Lähdesuojan turvaaminen tiedustelulakeja säädettäessä ei ole mikään joutava lillukanvarsi. Lähdesuoja mahdollistaa kansalaisten pääsyn yhteiskunnallisesti merkittävään tietoon.

Journalisti vaalii laadukasta journalismia, sananvapautta ja alan parhaita perinteitä. Journalisti tarkastelee kriittisesti media-alaa ja sen ilmiöitä.

Kysymyksestä rajumyrsky

Ylen Moskovan-kirjeenvaihtaja **Erkka Mikkonen** on joutunut myrskynsilmään kysyttyään Venäjän ulkoministeriön tiedotustilaisuudessa homoseksuaalien kohtelusta Tšetšeniassa.

Ministeriön tiedottaja **Maria Zaharova** kimmastui kysymyksestä ja kehotti Mikkosta matkustamaan paikan päälle. Tšetšenian johtaja **Ramzan Kadyrov** ilmoitti olevansa valmis järjestämään ekskursion.

Mikkonen kieltäytyi: Yle ei osallistu maksetuille maasutusmatkoille eikä halua vaarantaa vainottujen vähemmistöjen edustajia kulkemalla vainoajien talutuksessa. Meillä toimitukset päättävät itse, mitä tekevät ja millä näkökulmalla.

Zaharova jatkaa Mikkosen kurmootusta ja saa tukea myös suomalaisilta ”Venäjän-ystäviltä”. Kampanja on kohtuuton. Se osoittaa, kuinka kaukana sananvapauden ja ihmisoikeuksien ideaaleista voidaan olla – lähellä meitä, myös meillä.

KASVO

ANNA-SOFIA BERNER

- 31-vuotias helsinkiläinen toimittaja.
- Työskennellyt vuodesta 2010 Helsingin Sanomissa, etupäässä Sunnuntai-sivujen toimittajana. Ollut aiemmin toimittajana Ylioppilaslehdessä ja Aamulehdessä.
- Yhteiskuntatieteiden maisteri, opiskellut tiedotusoppia Tampereen yliopistossa.
- Ei ole sukua liikenne- ja viestintäministeri Anne Bernerille tai monialayritys Berner Oy:n omistajille.

Jästipään jututtaja

Atte Jääskeläinen tarjosi HS:n toimittaja Anna-Sofia Bernerille kyydin kotiin. Seuraavana päivänä Bernerin jutun julkaisusta Jääskeläinen sai lähteä Yleltä.

JANNE SALOMAA, TEKSTI ● MEERI UTTI, KUVA

Helsingin Sanomat julkaisi 28. toukokuuta laajan henkilökuvan Ylen päätoimittaja **Atte Jääskeläisestä**. Toimittaja **Anna-Sofia Berner** kuvaili häntä jutussaan uhmakkaaksi oman tien kulkijaksi, Jääskeläisen omin sanoin ”jästipääksi”.

Yksi sitaatti teki henkilökuvasta ison uutisen. Jääskeläinen vihjasi, että Yle voisi jättää Julkisen sanan neuvoston. Seuraavana päivänä Ylen hallitus kertoi Jääskeläisen lähtevän välittömästi yhtiöstä.

Ylen hallituksen puheenjohtaja **Thomas Wilhelmsson** kommentoi *HS:n* haastattelun olleen ”osa kokonaisarviointia.” Anna-Sofia Berner ei halua spekuloida, kuinka suuri merkitys jutulla oli.

JÄÄSKELÄISEN HENKILÖKUVASTA oli keskusteltu *HS:n* featuretoimituksessa pitkin vuotta. Juttu päätettiin tehdä, kun professori **Olli Mäenpään** Yle-raportti julkaistiin toukokuun puolessa välissä. Selvityksessä Mäenpää kritisoi voimakkaasti uutis- ja ajankohtaistoimintaa johtanutta Jääskeläistä.

”Halusin ymmärtää, millainen Jääskeläinen on ja mistä tässä kaikessa on kyse”, Berner sanoo.

Haastattelu järjestyi jo samalle päivälle. Jääskeläinen oli menossa puhumaan illalla Forssaan ja lupasi keskustella autossa koko paluumatkan ajan Helsinkiin.

Berner kuvailee Jääskeläistä ystävälliseksi ja kohteliaaksi haastateltavaksi.

”Hän esimerkiksi heitti minut kotiin asti.”

KUULUISAN JSN-SITAATIN Jääskeläinen sanoi matkan loppupuolella, noin puoli kymmenen aikaan illalla.

”Olin lausunnosta hämmästynyt, mutta niin uuvahtanut pitkästä päivästä, että en tajunnut kysyä lisää.”

Sosiaalisessa mediassa on keskusteltu siitä, olisiko Bernerin pitänyt myöhemmin soittaa ja varmistaa, onko Jääskeläinen tosissaan.

”Toimittajien tehtävä ei ole pelastaa varsinkaan korkeassa asemassa olevia haastateltavia lausunnoiltaan”, Berner sanoo.

Berner ei myöskään lähettänyt sitaatteja Jääskeläisen nähtäväksi, koska päätoimittaja ei sitä pyytänyt.

”Hänen asemassaan oleva ihminen tietää kyllä oikeutensa, ja ajattelin, että tämä oli häneltä tietoinen valinta.”

> ”Mitä enemmän pohdin Ylen asioita, sitä vähemmän pystyn sanomaan vakaata mielipidettä niistä.

UUTINEN JÄÄSKELÄISEN työsuhteen päättymisestä yllätti Bernerin, olihan päätoimittaja onnistunut säilyttämään paikkansa monta kuukautta kohun keskellä. Hän ei halua ottaa kantaa, oliko ratkaisu oikea.

”Mitä enemmän juttua tehdessä pohdin Ylen asioita, sitä vähemmän pystyn sanomaan vakaata mielipidettä niistä.”

HS:n aktiivista roolia keskustelussa Jääskeläisen asemasta Berner kommentoi lyhyesti.

”Alan sisäiset uutiset ovat aina vaikeita. Mediat alkavat näyttää helposti osapuolilta, mutta samaan aikaan jutut pitää tehdä journalististen perusperiaatteiden mukaan. Siltä pohjalta tein itsekin juttuni.” ●

Hävitä heti luettuasi

Uusi tiedustelulainsäädäntö vaarantaa journalistien lähdesuojan. Urkinnalta on pitänyt suojautua jo ennen muutosta, toimittajat muistuttavat.

MARJA HONKONEN, TEKSTI ● MARKUS PYÖRÄLÄ, KUVITUS

Uusi tiedustelulainsäädäntö hapertaa toteutuessaan journalistien lähdesuojaa – siitä huolimatta, että se on pyritty lakiluonnoksissa turvaamaan. Käytännössä viranomaisten haaviin voisi jatkossa jäädä lähdesuojan alaista tietoa, joka viranomaisen pitää kyllä hävittää ja jota ei saa käyttää.

Lähdesuojan kannalta ongelmallisia ovat etenkin uudet oikeudet tehdä tietoliikennetiedustelua. Kaikki journalistien viestintä ei kuulu lähdesuojan piiriin, vaan turvan saavat vain tietyt tiedot. Siten poliisiviranomaisen tai tiedustelu-upseerin olisi käytännössä luettava, mitkä osat automaatin seulomaa viestiä ovat lähdesuojan piirissä. Silloin vahinko on jo tapahtunut.

”Vaikka aineisto hävitetään, tieto on hänen päässään”, Journalistiliiton lakimies **Tytti Oras** sanoo.

Myös lakien valmistelijat tunnustavat ongelman. Sisäministeriön lainsäädäntöneuvos **Marko Meriniemi** huomauttaa, että sama ongelma on jo esimerkiksi nykyisin rikostutkintaan liittyvässä telekuuntelussa.

”Sellaista keinoa ei ole keksitty, millä tiedot voisi deletoida virkamiehen päästä”, Meriniemi sanoo.

Oras kantaa huolta myös siitä, että siviilitiedustelun kohteet on määritelty hyvin yleisluontoisesti. Silloin on hyvin hankala tietää, mistä syistä omaa viestiliikennettä voitaisiin seurata.

Tietoliikennetiedustelusta ei myöskään tarvitsisi kertoa jälkeenpäin ”sivuosuman” saaneelle journalistille, jonka viestit on hävitetty viipymättä. Tapahtumasta jäisi vain anonyymi lokimerkintä.

Kolme ministeriötä valmistelee Suomeen tiedustelulainsäädäntöä, joka muun muassa muuttaisi suojelupoliisin täysveriseksi tiedustelupalveluksi. Laajenevien valtuuksien turvin voitaisiin tutkia kansallisen turvallisuuden vaarantavaa toimintaa myös silloin, kun se ei sinällään ole rikos.

JOURNALISTILIITTO ON antanut laeista omat lausuntonsa, joissa vaaditaan, ettei tiedustelutoiminta saisi vaarantaa lähdesuojaa. Myös tietosuojavaltuutettu on arvostellut niitä.

> ”Myrkkypilleriä ei kannata niellä, vaikka paketin kyljessä lukisi ’terrorismintorjunta’.
>
> Rami Mäkinen, Oikeustoimittajat ry:n puheenjohtaja

Lakien myötä suojelupoliisi ja puolustusvoimat saavat oikeuden tehdä kohdennettua tietoliikennetiedustelua eli suodattaa Suomen rajat ylittävää tietoliikennettä tietyin rajauksien ja perustein. Kotimaista tietoliikennettä ei saisi tiedustella.

Supo voisi jatkossa myös mennä salaa jonkun työpaikalle ja kuvata sieltä löydetyt paperit. Lakiluonnoksen perusteluissa tällaisen paikkatiedustelun ja jäljentämisen ulkopuolelle rajataan toimitukset. Jäljentää ei saisi myöskään lähdesuojan alaista materiaalia, joka on toimittajan hallussa.

Oikeustoimittajien puheenjohtaja, *Ilta-Sanomien* rikostoimituksen tuottaja **Rami Mäkinen** sanoo, että oikeus jäljentää asiakirjoja kohteelle kertomatta on silti lähdesuojan kannalta hankala. Vaikka lähdesuojan alaista aineistoa ei saa jäljentää, kiellon valvonta jäisi ilmeisesti Supon oman harkinnan varaan.

Myös Journalistiliitto kiinnittää lausunnossaan huomiota asiaan: kenen ”hallussa” on esimerkiksi postissa oleva kirje?

Asiakirjan hallussapitoon ei ole yksiselitteistä määritelmää, sisäministeriön Meriniemi myöntää.

”Luulen, että näihin muodostuu tulevaisuudessa korkeimman oikeuden tulkintakäytäntöä”, hän sanoo.

AIHETTA SEURANNEET toimittajat korostavat uusien valtuuksien valvonnan tärkeyttä. Sitä varten perustetaan tiedusteluvaltuutetun tehtävä.

”Kysymys on siitä, miten valtuuksia käytetään ja onko valvonta uskottavaa. Poliisissa tämä valvonta on jäänyt toisinaan lapsipuolen asemaan”, MTV:n rikostoimituksen päällikkö **Jarkko Sipilä** sanoo.

Rami Mäkistä mietityttää se, millaisella kynnyksellä lakeja sovellettaisiin. Esimerkkinä hän mainitsee informaatiovaikuttamisen.

”Valtiolla on toki tarve suojautua propagandalta, mutta ero informaatiovaikuttamisen ja sananvapauden käyttämisen välillä ei ole selkeä tai helposti osoitettavissa”, hän sanoo.

Käytännön tasolla uudet lait vaikuttavat toimitusten arkeen todennäköisesti vähän – etenkin jos on jo alun pitäen ollut perustellun varovainen.

”Tilanne on jo nyt sellainen, että tietyntyyppisissä jutuissa ja tilanteissa monenlainen urkinnan mahdollisuus on otettava huomioon ja suojauduttava sen mukaan”, Sipilä sanoo.

Samaa mieltä on *Helsingin Sanomien* toimittaja **Laura Halminen.** Hänen mukaansa lähdesuoja on tärvelty jo vuosia sitten.

”Tämä johtuu teknologiasta ja valtioiden välisestä tiedusteluyhteistyöstä. Asiaan ei ole muuta lääkettä kuin ymmärrys omasta tietoturvasta ja tiedustelun luonteesta kokonaisuutena”, hän toteaa.

Halmisen mielestä ammattikunnalle olisi ”katastrofi”, jos lakiluonnokset tulisivat nykymuodossaan voimaan. Hän kuitenkin sanoo luottavansa siihen, että luonnokset vielä kohenevat valmisteluprosessissa.

Mäkinenkään ei usko, että ehdotus olisi vielä paras mahdollinen journalistisen työn ja lähdesuojan kannalta, vaikka hän pitää lakihanketta tärkeänä.

”Myrkkypilleriä ei kannata niellä, vaikka paketin kyljessä lukisi ’terrorismintorjunta’.” ●

UUSI TIEDUSTELULAINSÄÄDÄNTÖ

- Tiedustelulainsäädäntöä valmistelevat sisä-, puolustus- ja oikeusministeriöt. Luonnokset esiteltiin huhtikuussa.
- Tuekseen uudet lait tarvitsevat myös perustuslain muuttamista.
- Uusien valtuuksien tarvetta on perusteltu muun muassa terrorismilla ja vieraiden valtioiden Suomeen kohdistamalla vakoilulla.
- Lakien valmistelu jatkuu elokuussa.

Open
Print
Edit
Copy
Delete

KUSTANNUSTOIMINTA KASVAA

- Media-alan kasvu nojaa etenkin kustannustoimintaan. Medialiiton mukaan eniten kasvavat journalistisen liiketoiminnan ulkopuoliset osa-alueet.
- Journalistiliitto selvittää parhaillaan freelancereiden ansioiden kehitystä tutkimuksella, johon toivotaan vielä lisää vastauksia.

Kollegojen seurassa. Viestijöiden työnkuvat ovat nykyisin monipuolisia, kertoo Procomin toimitusjohtaja Elina Melgin. Järjestö kokoontui kesäkuun alussa Procom-päivään Helsinkiin.

Viestintäala houkuttelee yhä toimittajia

MARJA HONKONEN, TEKSTI • SAMPO KORHONEN, KUVA

Mediatalojen orastava kasvu ei vielä näy journalistien työllisyydessä.

Media-alan talous kasvoi alkuvuodesta odotuksia paremmin. Medialiiton toukokuun talouskatsauksen mukaan alan liikevaihto kasvoi vuoden ensimmäisellä neljänneksellä 1,4 prosenttia, kun vielä helmikuussa arvioitiin, ettei alkuvuodesta tulisi kasvua lainkaan.

Journalistien työtilanteessa kasvu ei vielä näy. Toukokuun lopussa Journalistiliiton jäsenistä työttömänä oli 7,7 prosenttia, kun samaan aikaan viime vuonna työttömiä oli käytännössä saman verran, 7,5 prosenttia.

Media-alan avoimista työpaikoista ei ole tarkkaa tilastoa. Medialiiton ekonomisti **Elias Erämaja** arvioi kuitenkin Tilastokeskuksen ja työ- ja elinkeinoministeriön tietojen perusteella, että alan avoimien työpaikkojen trendi kasvaisi hitusen siinä, missä liikevaihtokin.

Käänne olisi tervetullut. Viime vuosi ei anna aihetta juhlaan, vaikka talous alkoi silloin jo elpyä.

”Karkeasti ottaen vuosi 2016 näytti vielä työllisyyden kannalta vuotta 2015 heikommalta, kun jonkinlainen suhdannekäänne ajoittui kesään 2016”, Erämaja sanoo.

TYÖNANTAJILLA ON journalistihakijoissa valinnanvaraa. Esimerkiksi Alma Media -konsernissa yhtä työpaikkaa hakee keskimäärin noin 35 hakijaa. Konsernin henkilöstöjohtaja **Virpi Juvonen** kertoo, että määrät vaihtelevat suuresti työpaikasta riippuen. Tavallisiin toimittajanpaikkoihin hakijoita on tarjolla paljon.

”Kun toimittajarooliin yhdistyy teknisen ja digiosaamisen vaatimuksia, haku vaikeutuu”, Juvonen sanoo.

Sama pätee esimerkiksi talouden tai tekniikan alan erikoistoimittajiin.

Alma-konsernin toimituksissa on kuuden viime kuukauden aikana ollut auki 35 tehtävää. Toimitusten väkimäärä ei kuitenkaan ole kasvanut. Osa tehtävistä on Juvosen mukaan ollut uusia, mutta niiden taustalla on usein esimerkiksi eläköityminen jostain toisesta roolista. Määräaikaisia tehtävistä on ollut kolmannes.

Lisäksi Alma palkkasi noin 110 kesätoimittajaa vuosilomasijaisiksi. Näihin tehtäviin haki Juvosen mukaan keskimäärin reilut 100 hakijaa per toimitus.

Työvoiman tarjonnasta huolimatta Almassa halutaan houkutella parhaita osaajia. ”Bussipysäkillä on työnhakijoita jonoksi” -ajattelu on vierasta, Juvonen vakuuttaa.

MEDIA-ALAN KASVUA varjostaa edelleen laskeva mainosmyynti. Eniten mainontaa vähensi vähittäiskauppa. *Markkinointi&Mainonta* kertoi kesäkuun alussa esimerkiksi S-ryhmän siirtäneen painopisteen kauppapaikkojen brändäämiseen.

Viestintäpuoli on jo vuosia houkutellut enenevästi toimittajia. Viestintäalan ammattilaisten järjestön ProComin toimitusjohtaja **Elina Melgin** arvioi, että työpaikkailmoittelu heidän kauttaan on lisääntynyt. Sitä selittää osaltaan esimerkiksi suorahakujen avautuminen, mutta myös se, että viestijöitä palkataan aiempaa enemmän.

Samalla viestijöiden toimenkuvat monipuolistuvat. Vuonna 2015 tehdyssä Viestinnän ammattilaiset -tutkimuksessa 55 prosenttia vastaajista kertoi, että heidän päätehtävänsä organisaatiossa oli sisällöntuotanto ja seuranta.

”Tämä kuvastaa hyvin mediamurrosta. Moni tiedottaja tekee sisältöä, mutta eri kohderyhmälle ja eri mediaan kuin toimittajat”, Melgin sanoo.

Tutkimuksessa 14 prosenttia vastaajista kertoi vaihtaneensa viestintätehtäviin suoraan mediasta. Melgin arvioi, että loikka on helpompi tehdä toimittajasta tiedottajaksi, ei tiedottajasta toimittajaksi.

Aihe on herkkä: Myös viestinnän työpaikoista käydään kovaa kilpailua. Toisaalta ”aidan toiselle puolelle” vaihtaminen herättää tunteita.

”Tulevaisuudessa raja ei kenties ole niin jyrkkä, kun alan korkeakoulutus muokkautuu joustavamman työelämän tarpeisiin”, Melgin sanoo. •

KOLUMNI

JANNE SAARIKIVI
janne.saarikivi@helsinki.fi
KIRJOITTAJA ON KIELITIETEEN TUTKIJA, JOKA ON TOIMINUT PROFESSORINA HELSINGIN YLIOPISTOSSA SEKÄ PARNASSON JA HELSINGIN SANOMIEN KOLUMNISTINA.

Närkästyksen aika

Ihminen ei ole rationaalinen eläin. Journalistit arvostavat faktoja, mutta lukija kuluttaa myös tunteita.

Yhä useammin mediatapahtuma on tällainen: sana tai kuva, joka voidaan tulkita jotakuta loukkaavaksi, laukaisee paisuvan tunnereaktion, joka ilmenee somenärkästyksenä.

Suomen 100-vuotisjuhlan kunniaksi oli suunniteltu juhlarahoja. Rahojen teemana olivat ikävät asiat, jotka kääntyvät hyviksi, esimerkiksi sisällissodan tuhoama maa, joka 35 vuotta myöhemmin järjesti menestyksekkäät olympialaiset.

Joskus menneisyydessä päivälehti olisi esitellyt rahat kahdella palstalla. Harva olisi niitä nähnyt. Näkymättömissä joku olisi pyöritellyt kolikkoa ja naurahtanut pilkallisesti.

Somen aikakaudella joku havaitsi teloituskuvan rahassa ja skandaali levisi kuin taikina vasussa. Viis siitä, että kuvan sanoma oli oikeastaan sovinto, kolme tuntia rahauutisen julkaisemisen jälkeen ministerin oli twiitattava. ”Kuva on täysin mauton”, hän kirjoitti rahoista, jotka oli itse hyväksynyt.

KIRJAILIJA Pirkko Saisio käytti puheenvuoron, jossa hän sanoi, että Suomi on jakautunut ja ihmiset huutavat toisilleen pahantahtoisesti. Puoli kansaa keskeytti hetkeksi huutamisen sille toiselle puoliskolle ja alkoi sen sijasta huutaa Pirkko Saisiolle. Ei nimittäin olisi saanut sanoa, että väärässä olevaa kansanpuoliskoa voi yrittää ymmärtää.

S(u)omessa käyttää yhä vähemmän valtaa valtiopäiville kokoontunut eduskunta ja yhä enemmän keskustelupalstoille kokoontuva närkästys. Suomalaisten ihailtu omakuva on **Kimi Räikkönen**, joka kommentoi jäätävän kuivasti niin hyviä kuin huonoja uutisia, mutta oikeat suomalaiset haluavat raivostua ja pillittää.

SOSIAALISEN median paradoksi on, että se lisää keskustelua, mutta vähentää dialogia. Osallistumisen säännötkin muuttuvat. Mitä enemmän närkästymisellä voi vaikuttaa, sitä enemmän närkästytään.

Närkästyksen ajassa kaikki, mikä voidaan, tulkitaan väärin. Sarkasmille, monikerroksisille viesteille tai ihmisen vajavaisuudelle ei ole sijaa. Känniä ja läppää ei ole olemassa. Kaikki sanottu on aina huutoäänestys sukupuolten, maahanmuuttajien ja kantaväestön, maalaisten ja kaupunkilaisten sekä eläinten tasa-arvosta ja oikeuksista, joista tärkein on oikeus pahaan mieleen ja uhrin asemaan.

Joskus oli aika, jolloin valtiomies saatettiin arvokkaasti hautaan. Ministerit ja piispat valmistelivat puheet, lehdet kirjoittivat huolitellut nekrologit. Mutta ei enää.

Somemaailma olisi syönyt presidentti **Mauno Koiviston** elävältä. Koivisto avasi rajat Venäjältä saapuville siirtolaislaumoille eli oli inhottu ”suvakki”. Hän oli myös herätyskristillisen kodin kasvatti, joka ilmoitti ”inhoavansa ateisteja” eli oli eräänlainen **Päivi Räsänen**. Hän oli fundeeraaja, joka pidättäytyi kommenteista, mikä nykykielellä tarkoittaa, että hän ei hallinnut kriisiviestintää Twitterissä.

Someraivon kohteena Koivisto olisi mumissut, että ”ei pidä provosoitua, jos provosoidaan”. Kukaan ei kylläkään olisi kuullut, sillä nettipööpeli olisi möykännyt, että älä tule mulle selittämään tolkun ihmisistä, mä vihaan niitä.

KUVA: KAI WIDELL

30

Digiajan miesten lehti

Baana yrittää tehdä sen, mihin Suomessa ei kukaan ole pystynyt. Miesten lifestyle -saitin avainsanoja ovat mobiilivetoisuus ja data.

MANU HAAPALAINEN, TEKSTI ● ALEKSI POUTANEN, KUVAT

Viisikko. Annabella Kiviniemi (vas.), Toni Keränen, Elina Schüller, Inka Ikonen ja Jenna Viitanen tekevät nettilehteä miehille.

Sellainen rasvainen miesjuttu ei enää oikein lennä. Ajat ovat muuttuneet aika paljon. Mieskuva on muuttunut.

Toni Keränen, toimittaja, Baana

”Ihan ensimmäinen asia oli, että printtilehteä emme tee”, **Elina Schüller** kiirehtii sanomaan jo ennen kuin olemme edes ehtineet istahtaa alas haastattelua varten.

Schüller siirtyi Allerille sisältöjohtajaksi viime vuoden lokakuussa *Ilta-Sanomien* toimituspäällikön paikalta.

Hän vastaa talon kaikista digitaalisista ja lehtibrändeistä, keskustelupalsta Suomi24:stä ja natiivimainonnasta. Kaiken tämän päälle hän on ”otona” sekä *Baanan* että Allerin naistenlehtityyppisen ”hyväntuulisen elämysmedian” *Idealistan* päätoimittaja.

”Tultuani taloon aloin tutkia millaista sisältöä on Allerilla Suomessa ja muissa Pohjoismaissa. Huomasin, että täällä tehdään paljon perinteistä lifestylea ja viihdejournalismia. Lisäksi on paljon osaamista sisällön tekemisessä miehille”, Schüller kertoo.

MONI MUISTAA VIELÄ *Veli-lehden*, *Trendin* rinnakkaislehden, joka lakkautettiin kahden vuoden taipaleen jälkeen loppuvuodesta 2008. Tai *Suomen Kuvalehden* sisarlehdeksi lanseeratun *SK Miehen*. Tai *Miesten Glorian*, *Cosmosin* sekä *Men's Healthin* ja *Slitzin* suomalaisversiot.

Yksikään näistä 2000-luvun alkupuolen kunnianhimoisista lehtivirityksistä ei elänyt pitkään. Miehille tehtyjen yleisaikakauslehtien markkinoilla ei ole tapahtunut sen jälkeen mitään.

Kun Aller Media tämän vuoden huhtikuussa julkaisi miehille suunnatun elämäntapasivuston *Baanan*, maailma ei varsinaisesti seisahtanut. Se ei ole ihmekään. *Baana* julkaistiin riisuttuna koeversiona, MVP-versiona*, kuten baanalaiset itse sanovat.

Allerilta ei kerrota *Baanan* alkuvaiheen lukijamääriä, mutta tämän jutun kirjoitushetken noin 1 450 Facebook -tykkääjää kertoo siitä, että toimintaa vasta aloitellaan.

Lukijoilta saatu palaute ja heidän verkkokäyttäytymisestään ammennettu data ohjaavat sitä, millainen *Baana* ”ostovoimaisten, keski-ikäisten, aktiivisten, itsestään huolehtivien, työssä käyvien, kaupunkilaisten miesten” eteen jatkossa aukeaa.

BAANAN TOIMINTA-AJATUS on tehokas ja taloudellinen. Se juontuu osaltaan muutama vuosi sitten mediataloissa läpi runnottujen freesopimusten ja myös työsuhteiden tekijänoikeuspykäliin – niihin, joiden läpimenoa on pidetty osoituksena ay-liikkeen voimattomuudesta. Kaikkien juttujen kaikki oikeudet ovat kirjoittajien sijaan Allerilla, jonka juttupankki on valtava.

Omassa Ajassa, *Fitissä* tai vaikka *Katsossa* jo julkaistuja juttuja syötetään *Baanaan* muokattuina ja päivitettyinä versioina, ostovoimaiselle kaupunkilaismiehelle tarjoiltuna. Juttuja käännetään ja versioidaan myös talon muista pohjoismaisista lehdistä.

Tämän päälle *Baanan* viisihenkinen toimitus ja vajaan kymmenen hengen vahvuinen avustajakunta tuottavat *Baanan* omaa sisältöä. Omaa sisältöä on jo nyt suurin osa.

Sama toimitus tekee myös sisarjulkaisu *Idealistaa*. Allerin tv-toimituksesta kevään aikana siirtynyttä **Toni Kerästä** lukuunottamatta he käyttävät ainakin toistaiseksi enemmän aikaansa isompaan ja jo menestykseksi muodostuneeseen *Idealistaan*.

Vielä enemmän kuin oman laadukkaan sisällön merkitystä, tekijät korostavat dataanalyysin suurta roolia niin *Baanan* tulevassa kuin *Idealistan* jo saavutetussa menestyksessä. Sisältöä tehdään tiiviissä yhteistyössä Allerin kuluttajadataa tuottavan ja analysoivan Rikastamon kanssa.

KUN BAANA HUHTIKUUSSA lanseerattiin, sosiaalisessa mediassa herätti jonkin verran huomiota, että toimitus muodostui sataprosenttisesti naisista. Keräsen mukaantulon jälkeenkin neljä viidestä Baanan tekijästä on naisia. Sukupuoliroolien väljentymisen aikakaudella tuntuu väljähtäneeltä kohottaa tällaisesta edes kulmakarvojaan.

Baanan toimitusta aihe kuitenkin naurattaa, sillä kommenttia on tullut.

”On siitä toki tullut palautetta. Olemme enemmän kuin kiitollisia siitä, että Toni on astunut meidän remmiimme. Saadaan sillä

BAANA

- ”Elämäntapasivusto erityisesti miehille, jotka haluavat saada kaiken irti arjesta ja vapaa-ajasta.”
- Aloitti huhtikuussa 2017
- 1 452 Facebook -tykkääjää (9.6.)

IDEALISTA

- ”Hyväntuulinen elämysmedia, josta löydät oikeat sisällöt oikeisiin hetkiin.”
- Aloitti huhtikuussa 2016
- 47 284 Facebook-tykkääjää (96.)

Kirkas tulevaisuus? Baanan sisältö on vasta kehitysvaiheessa. Uudentyyppistä sisältöä on luvassa pian, toimitus lupaa.

tavalla uskottavuutta", toimituspäällikkö **Inka Ikonen** sanoo.

"Ja toki avustajiksi on otettu miehiä. Tonilla on toimituksessa aikamoinen vastuu. Hän on usein se, jolta kysymme, miten miehet haluavat tämän lukea", Elina Schüller jatkaa.

"Mutta kyllä me perustamisvaiheessa aika nöyrinä kuuntelimme tutkimuksen kautta ja myös talon sisältä miesten yksittäisiä kokemuksia, teimme kyselyitä sisäisissä viestintäkanavissamme. Data ohjaa sitä lukijoiden kokemusten luotaamista, mutta ymmärrän, että kaikkea sekään ei pysty kertomaan."

Keränen huomauttaa, että koko mies-nais-jako on erilainen kuin vaikkapa 1980-luvulla

"Sellainen rasvainen miesjuttu ei enää oikein lennä. Ajat ovat muuttuneet aika paljon. Mieskuva on muuttunut."

"Minäkin olen saanut palautetta, että älkää vaan alleviivatko äijämäisyyttä", Ikonen jatkaa.

"Sen äänensävyn ei tarvitse olla rasvan, kaljan ja makkaran katkuinen. Laadukas ja hyvä sisältö puhuttelee sukupuolesta riippumatta."

"Olemme korvat auki ja hereillä", **Annabella Kiviniemi** sanoo.

"Haistelemme, mitä miehet puhuvat, ja mikä kiinnostaa, mikä tuttavapiirissä puhuttaa. Ehkä sitä tulee katsottua naisena miesten maailmaa vähän ulkopuolisena. Kun roolit ovat muuttuneet, niin ei se sukupuolijako ole niin justiinsa. Olen huomannut, että mies- ja naispuoliset ystäväni ovat lukeneet vaikka ihan saman jutun *Baanasta*. Se on mukava kuulla."

BAANAN TEKEMISTÄ OHJAA tarkkaan mitattu bisneslogiikka. Se ei sulje pois tekemisen iloa. Toimituksesta pulppuaa intoa, kun kysyn hauskoja muistoja uuden sivuston alkutaipaleelta.

"Aloituspalaveri jäi elävästi mieleen", **Jenna Viitanen** nauraa.

"Se alkoi isolta skriiniltä näytetyllä **Pete Parkkosen** *Kohta sataa* -videolla. Vakavammin puhuen hienoa on ollut ideoiden vapaa heittely ja se, miten kukaan ei ole ottanut sellaista roolia, että on aina oikeassa."

"Olemme saaneet karrikoidusti miettiä millainen se meitä lukeva äijä on, lyöty välillä läskiksikin. On ollut mahtava päästä nollasta saakka rakentamaan ja hahmottamaan", Ikonen jatkaa.

"Vapaus on haastavinta ja hauskinta", vakiintuneesta printtijulkaisusta *Baanaan* siirtynyt Keränen sanoo.

"Ei ole sisällöllisesti ja tekotavallisesti mitään rajoja. Tämän voi nyt luoda."

*MVP ON LYHENNE SANOISTA MINIMUM VIABLE PRODUCT. LYHENTEELLÄ TARKOITETAAN TUOTTEEN ENSIMMÄISTÄ MYYNTIIN MENEVÄÄ VERSIOTA TAI PROTOTYYPPIÄ.

Lukijan ehdoilla. Baanalaisten mukaan naisille ja miehille tehtävät sisällöt voivat loppujen lopuksi olla aika samanlaisia. ”Ero on tavassa, jolla lukijaa puhutellaan.”

Lehti muotoutuu julkaisun jälkeen

Ennen aikakauslehtikonsepteja rakennettiin pitkään ja lanseerattiin suuresti. *Baana* ja *Idealista* taas toimivat diginatiivien ehdoilla.

”*Baanan* formaatti kehittyy koko ajan. Siihen tulee koko ajan uutta, sitä mukaa kun opimme käyttäjiltä, mihin suuntaan sitä kannattaa kehittää. Markkinointislangilla sanoen kokeilemme koko ajan uusia tapoja tehdä sisällöllä uutta liiketoimintaa ja parempia asiakaskohtaamisia”, Allerin toimitusjohtaja **Pauli Aalto-Setälä** sanoo.

Baanan ja *Idealistan* kävijäliikenteen optimoinnissa keskeisessä roolissa on toimituspäällikkö **Inka Ikonen**. Hän työskentelee läheisessä yhteistyössä Allerin analytiikkaosaston kanssa. Journalismia ei *Baanassa* ja *Idealistassa* tehdä niin kuin sitä tehtiin joskus ennen.

”Nyt kun saitti on auki, mietimme mihin suuntaan laivaa aletaan kääntää ja minkä tyyppisiä sisältöjä meillä kannattaa olla, miten puhuttelemme lukijaamme”, Ikonen sanoo

Kun puhutaan robottijournalismista, tarkoitetaan yleensä koneellisesti kirjoitettuja artikkeleita. Allerin kohdalla voi puhua toisen asteen robottijournalismista, algoritmiavusteisesti konseptoiduista julkaisuista.

”Emme lähde vanhanaikaisesti miettimään, mistä ihmiset voisivat olla kiinnostuneita. Talon analytiikkaosaamisen ansiosta tiedämme ennen sisällön tuottamista, tuleeko se toimimaan vai ei”, Ikonen sanoo itsevarmasti.

Uutta ajattelua edustaa *Idealistan* jo käyttämä personoitu suosittelu, jossa saitin algoritmi luo kävijälle räätälöidyn tuotteen tämän mieltymysten mukaan. *Baanaan* tätä ominaisuutta ei vielä ole luotu, mutta saitin kasvaessa se on tarkoitus ottaa mukaan.

Miten kävijät sitten saadaan mukaan *Baanan* kyytiin? Ikonen sanoo, että sosiaalinen media on edelleen liikenteen lähteenä tärkeä, mutta sieltä tuleva liikenne on lyhytaikaista ja satunnaista.

”Siksi keskitymme Googlesta tulevaan liikenteeseen ja mietimme aiheita, juttuja ja otsikoita niin, että ne ovat hakukoneoptimoituja ja elävät mahdollisesti vuosia Googlen kautta tulevan liikenteen avulla. Emme hae pikavoittoja, vaan kasvatamme kävijäliikennettä pikkuhiljaa.”

”*Baanan* someääni on tällä hetkellä aika asiallinen”, some-tuottaja **Jenna Viitanen** sanoo.

”Meidän sisältömme on laadukasta, emmekä halua pilata sitä heittämällä läskiksi.”

BAANAN VETÄJÄT uskovat sivuston kasvavan parissa vuodessa Allerille kannattavaksi tuotteeksi. Paitsi perinteisestä mainonnasta baanalaiset uskovat rahavirtojen tulevan natiivimainonnasta.

”*Idealistasta* olemme saaneet loistavia onnistumisia nimenomaan natiivimainonnassa”, Ikonen huomauttaa.

Vaikka *Baanan* konsepti tuntuu ennen kaikkea kevyen kulurakenteensa ansiosta mietityltä ja taloudellisesti melko riskittömältä, julkaisuun on helppo suhtautua myös skeptisesti.

Tällä journalismin alueella on Suomessa epäonnistuttu näyttävästikin, vaikka sisältö on ollut laadukasta. **Bull Mentulan** treenivinkkejä, listauksia uusista ale-oluista ja juttuja pariskuntien seksihalujen kohtaanto-ongelmista on luettu muualtakin.

Allerin sisältöjohtaja **Elina Schüller** huomauttaa, ettei *Baanasta* ole tarkoituskaan tulla massiivista. Riittää, että siitä tulee kohderyhmälleen tärkeä.

”On ihan eri asia puhua printtituotteesta, jota joku tilaa ja maksaa, kuin siitä, että joku on valmis klikkaamaan juttua Facebookissa tai Googlessa. Aiemmat lehdet eivät ehkä ole löytäneet oikeaa tapaa puhutella suurta osaa suomalaisista miehistä. Olivatko ne liian hienoja ja liian pienelle yleisölle tehtyjä näin pienellä markkina-alueella”, Schüller kysyy.

”Uskottavuuden luominen kestää. Aikkaria ei voi loputtomiin pyörittää ja odotella sen uskottavuuden syntymistä”, lisää **Annabella Kiviniemi**, *Baanan* ja *Idealistan* digituottaja.

”Lähdimme tähän juuri siksi, että emme löytäneet vastaavaa tuotetta suomenkielisestä digitarjonnasta. Suuret toimijat kuten iltapäivälehdet tekevät hommansa erittäin hyvin, joten siihen kilpailuun meidän ei kannata lähteä”, Schüller sanoo.

Schüller sanoo *Baanan* sijoittuvan iltapäivälehtien ja muiden yleissivustojen ja toisaalta tiukasti oman kohderyhmänsä palveluun keskittyvien harrastesivustojen välimaastoon.

”Teemme asiallisia, uskottavia, syvälle meneviä juttuja. Vertaisin konseptia nimenomaan naisten lifestylesivustoihin, kuten *Idealistaan*”, Schüller sanoo.

”En usko että edeltäjät ovat tuottaneet sisältöään datan ohjaamina”, Ikonen lisää.

”Koska se on kuitenkin Suomessa aika uutta.”

Manu Haapalainen

Tuntematon työpaikka

Moni Ylen rivityöntekijä ei tunnista omaa työpaikkaansa kielteisestä julkisuudesta syntyneestä kuvasta.

MANU MARTTINEN JA MARJA HONKONEN, TEKSTI ● SAKARI PIIPPO, KUVA

Vääristynyt kuva. Televisiouutisten tuottaja Ilmari Kontio pettyi Atte Jääskeläisen potkuihin ja on tyytymätön tapaan, jolla Ylestä on uutisoitu kuluneen puolen vuoden aikana.

Ylen televisiouutisten tuottaja **Ilmari Kontio** on pettynyt mies. On kulunut kaksi päivää päätoimittaja **Atte Jääskeläisen** potkuista.

Kontio kertoo, että kuluneet puoli vuotta on ollut hänen pitkän Yle-uransa omituisinta aikaa. Yle on ollut jatkuvan kohu-uutisoinnin kohde.

”Julkisesta keskustelusta on saanut sen käsityksen, että kaikki mitä me Yle Uutisissa teemme, on jotenkin epämääräistä. Ei ole”, Kontio sanoo.

Kontio halusi tulla tähän haastatteluun, vaikka tietää, että siitä voi seurata loanheittoa sosiaalisessa mediassa. Uutis- ja ajankohtaistoimituksessa kohu on jakanut työntekijöitä kahteen leiriin ikävällä tavalla: olet joko Jääskeläisen puolella tai häntä vastaan. Yhden leirin puolustaminen on toisen vastustamista.

YLESTÄ OTETTIIN yhteyttä *Journalistiin* professori **Olli Mäen-**

Puolen vuoden seuranta. Journalisti on julkaissut Yle-kohua käsitteleviä juttuja lähes jokaisessa numerossa alkuvuoden aikana.

pään Yle-selvityksen julkaisun jälkeen. Riviyleläiset halusivat kertoa, miltä raportin tulokset ja julkisuus näyttivät heidän näkökulmastaan.

Sen jälkeen *Journalisti* otti yhteyttä lukuisiin Ylen uutis- ja ajankohtaistoimituksessa työskenteleviin toimittajiin. Kaikki eivät halunneet puhua aiheesta nimellään tai ollenkaan. Osa pelkäsi leimautuvansa, osa on jo kohuun kyllästynyt. Jotkut toivoivat, ettei *Journalistikaan* käsittelisi enää aihetta: julkisuus riittää jo.

Jutun teon aikana Jääskeläinen sai lähteä. Siitä oltiin talossa iloisia, surullisia, pettyneitä ja helpottuneitakin.

Ilmari Kontion mielestä Jääskeläisen potkut olivat epäoikeudenmukainen ratkaisu. Hän myöntää päätoimittajan tehneen pahoja virheitä, mutta katsoo, että potkut johtuivat viime kädessä negatiivisesta julkisuuskierteestä.

Julkista keskustelua hallitsivat erityisesti *Helsingin Sanomat* ja *Suomen Kuvalehti,* joiden yksipuolisen kirjoittelun takia Jääskeläisestä tuli rasite Ylelle, Kontio arvioi.

”Virheet eivät olleet missään mittasuhteessa tämän negatiivisen vyörytyksen kanssa. Jos yhdellä on nuppineula ja toinen iskee lekalla, niin mittasuhde ei ole oikein”, hän muotoilee.

Kontio korostaa, että Mäenpään raportissa olisi pitänyt kuulla laajemmin uutistoimittajia.

”Nyt raportti antaa vääristyneen kuvan siitä, mitä mieltä toimituksessa oikeasti ollaan”, Kontio sanoo.

VUOSIA YLESSÄ TYÖSKENNELLYT oikeustoimittaja **Päivi Happonen** puuskahtaa puhelimessa. Häntä ihmetyttää edelleen kohun saamat mittasuhteet. Happonen kirjoitti mietteitään kirjeeseen, jonka *Journalisti* julkaisee verkkosivuillaan kokonaisuudessaan.

Happosta riepoo erityisesti julkisuuden kautta syntynyt kuva siitä, että Ylellä ei voi tehdä tutkivaa journalismia, pomot sensuroivat ja että päätoimittajat eivät tue toimittajiaan kovissa uutistilanteissa.

> ”Jos yhdellä on nuppineula ja toinen iskee lekalla, niin mittasuhde ei ole oikein.
>
> Ilmari Kontio, tv-uutisten tuottaja, Yleisradio

Hän muistuttaa alkuvuonna tekemästään skuupista armeijan suhteesta kaksoiskansalaisiin. Uutisen seurauksena puolustusministeri **Jussi Niinistö** (ps.) hyökkäsi rajusti Ylen kimppuun.

”Uutistoimituksen johto ei missään vaiheessa säikähtänyt ministerin reaktiota ja alkanut esimerkiksi muokata juttuja ministerin äänekkäistä vaatimuksista huolimatta. Päinvastoin. Uutisointia jatkettiin ja jatketaan normaaliin tapaan”, Happonen kirjoittaa.

Kirjeessä Happonen kritisoi voimakkaasti myös Mäenpään raporttia. Hän näkee siinä kaksi isoa ongelmaa: otannan ja johtopäätökset.

Raporttiin oli haastateltu seitsemää uutis- ja ajankohtaistoimituksen työntekijää, vaikka yksikössä työskentelee yhteensä noin tuhat ihmistä. Silti johtopäätöksissä todetaan, että ”johtamiseen kohdistuu poikkeuksellisen laajaa kritiikkiä ja tyytymättömyyttä”.

Otantatapa selvisi vasta *A-teema*-keskustelussa 18. toukokuuta. Se tyrmistytti Happosen mukaan monet.

”Raportti olisi ollut hyvä, jos siinä olisi todettu, että kyse on yhdestä tapauksesta tai muutamasta yksittäistapauksesta, eikä siinä ei olisi vedetty johtopäätöksiä, jotka koskettavat koko uutis-ja ajankohtaistoimitusta”, Happonen kirjoittaa.

Olli Mäenpää sanoo *Journalistille*, ettei aika riittänyt useampaan haastatteluun. Haastatteluiden tarkoituksena oli kattaa kaikki toimitukset ja monenlaisia toimenkuvia. Haastattelujen ohella oli tehtävä myös laadullista arviointia.

”Esitin selkeänä yleisarvionani, että Yle toimii riippumattomasti. Painostuksen alla taipuminen on raportin mukaan poikkeuksellista.”

Mäenpään mielestä raporttia on käsitelty julkisuudessa asianmukaisesti, eikä painostusta ole hänen mielestään ylikorostettu.

YKSI MÄENPÄÄN raporttiin haastatelluista on ajankohtaistoimituksessa työskentelevä toimittaja **Sara Rigatelli**. Hänen mielestään ra-

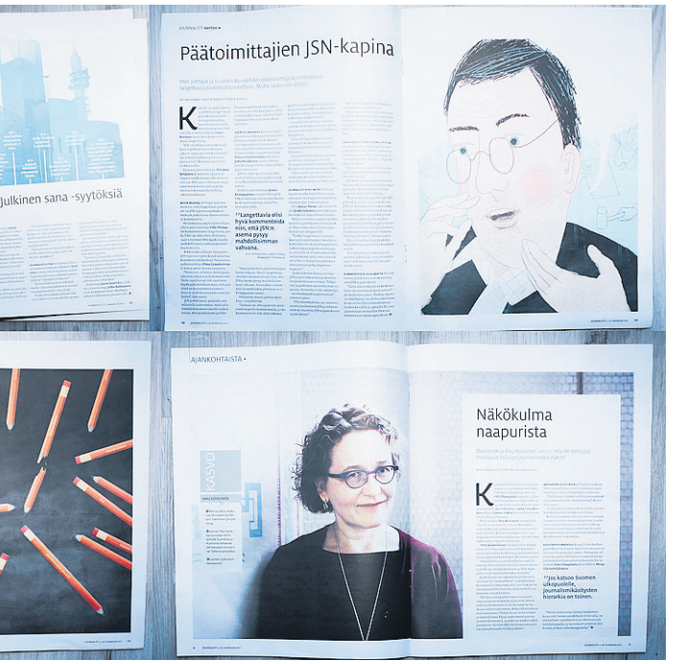

KUVA: LAURA OJA

Taustatukea. Päivi Happonen teki helmikuussa ison skuupin puolustusministeriön kaksoiskansalaisuuskäytännöistä. Hän kertoo saaneensa esimiehiltään tarvittavan tuen Jussi Niinistön hyökkäyksiä vastaan.

portissa on monia aiheellisia huomioita, mutta myös paljon yleistyksiä, jotka jäivät vaille pitäviä perusteita.

Myös Rigatellia hiertää kyselyn otanta. Hänen mielestään ajankohtaistoimituksesta olisi pitänyt haastatella isompi joukko ihmisiä, jotka eivät olleet akuutin kriisin ytimessä.

”Nyt meitä ’kohun ulkopuolisia’ haastateltiin kaksi. Koin, että ainakin omassa kuulemisessani jäi olennaisia kysymyksiä kysymättä”, Rigatelli kertoo.

”Jos kuuntelee vain niitä, joilla on ongelmia, saa vastaukseksi ongelmia.”

Rigatelli ei tunnista selvityksen luomaa kuvaa, että Ylessä ei kannustettaisi tutkivaan journalismiin tai että ristiriitaisia aiheita suorastaan välteltäisiin.

Hänen mielestään johdon toiveena on ollut suunnata tekemistä myös paljastusjuttuja laaja-alaisempaan tutkivaan journalismiin.

Rigatelli kertoo arvostavansa paljon muun muassa nykyisin päätoimittajana työskentelevän **Riikka Venäläisen** journalistista johtamista ja häneltä saamaansa tukea vaikeissa juttuprojekteissa.

Rigatellia häiritsi, että moni media kuuli Yle-lähteitä yksipuolisesti. Kokonaiskuva jäi muodostumatta.

”Harvoin asiat ovat menneet todellisuudessa niin mustavalkoisesti kuin väitetään. Uutisoinnissa ihmisten tuntemuksia esimerkiksi valta-asetelmista tai organisaatiomuutoksista on sekoitettu sananvapauteen”, hän sanoo.

VIESTI ESIMIEHILTÄ saadusta tuesta toistui myös muissa *Journalistin* tekemissä haastatteluissa. Esimerkiksi tutkiva toimittaja **Jessikka Aro** kertoo, ettei ole kokenut työtään rajoitettavan.

”Minua on rohkaistu, kannustettu ja tuettu tekemään tutkivaa journalismia”, Aro sanoo.

> **”Jos kuuntelee vain niitä, joilla on ongelmia, saa vastaukseksi ongelmia.**
>
> Sara Rigatelli, toimittaja, Yleisradio

Hän kokee saaneensa tukea esimiehiltään jouduttuaan vihakampanjoinnin kohteeksi Venäjä-kirjoittelustaan.

Aro on ollut kohun ajan kirjoitusvapaalla, mutta on seurannut sitä tarkkaan ja ottanut asiaan myös kärjekkäästi kantaa. Aron mielestä kollegat tempautuivat ensiuutisten mukaan kritiikittä.

”Sen jälkeen on vaikea tehdä korjaavia juttuja, koska se olisi noloa”, hän sanoo.

Muiden medioiden tapaan käsitellä tapahtumia on pettynyt myös toimittaja **Sanna Ukkola**. Hän pitää uutisointia hämmästyttävän yksipuolisena. Ääneen ovat päässeet lähinnä kriitikot.

”Ikävä asia Yle-kohussa työntekijän kannalta on se, että julkisessa käsittelyssä on mennyt sensuuri ja muut asiat iloisesti sekaisin ”, Ukkola sanoo.

Nykyisin *Aamu-tv:n* juontajana työskentelevä Ukkola oli aiemmin *A-studiossa* politiikan toimittajana. Syksyllä hän aloittaa *Pressiklubin* juontajana. Hän kertoo saaneensa journalismin tekemiseen talossa hyvin vapaat kädet – myös silloin, kun on ruotinut pisteliäästi pääministeri **Juha Sipilän** (kesk.) mediasuhteita.

NYT YLEN uutis- ja ajankohtaistoimitus on uuden alun edessä. Kesäkuun alussa tehtävässään aloitti uusi vastaava vt. päätoimittaja, Svenska Ylen johdosta siirtynyt **Marit af Björkesten**. **Lauri Kivisen** on määrä ilmoittaa, millaisia muutoksia organisaatioon tehdään. Taloon rekrytoidaan uutta vastaavaa päätoimittajaa.

Terveellistä koko kevään kestäneessä kohussa on Sara Rigatellin mielestä se, että journalistisista linjaeroista ja tutkivan journalismin laadusta on puhuttu ääneen.

”Sitä voisi harrastaa laajemminkin kuin Ylessä”, hän sanoo.

Myös Ilmari Kontio arvioi, että Yle-kohu herättelee muidenkin tiedotusvälineiden johtoa varautumaan entistä paremmin ulkopuolisen ja sisäiseen vaikuttamiseen. Hän odottaa mielenkiinnolla Kivisen seuraavaa siirtoa ja toivoo, että jatkotoimet eivät jää vain ”laatikkoleikiksi”.

”Organisaatiolaatikoilla ei voi vaikuttaa, muuttaa tai suojata journalismia. Onko edes sellaista lakia, jolla journalismia voitaisiin suojata? Kyllä se on päätoimittajan henkilö, pätevyys ja vahvuus, joka ratkaisee.”

Työkalut tilanteen mukaan

Verkkoanalytiikka auttaa tekemään lukijoita kiinnostavia juttuja ja tavoittamaan heidät. Se ei kuitenkaan keksi oivaltavia juttuaiheita tai tee journalistista valintaa, sanovat toimitusten verkkogurut Journalistin kyselyssä.

NINA ERHO, TEKSTI ○ JOHANNA SARAJÄRVI, KUVITUS

Mitä työkaluja käytätte ja mitä ne kertovat?

”Ylen omalla Dashboardilla voi katsoa yksittäisen jutun keskimääräisen lukuajan tai lukijoiden sukupuolijakauman. Palvelu kertoo myös, kuinka hyvin tavoitamme suomalaisia viikkotasolla. Chartbeat näyttää, mitä verkkopalvelussa tapahtuu reaaliajassa ja miten asiakkaat siellä liikkuvat.” (Timo Kämäräinen, Yle)

”Cxense kertoo, paljonko eri jutut keräävät sivulatauksia eri aikajänteillä, milloin juttuja on klikattu, mitä kautta liikenne on tullut, missä suhteessa juttuja on luettu eri välineillä ja kauanko lukijat ovat viettäneet aikaa niiden parissa.” (Teemu Rauhala, KSML)

”Google Analytics kertoo, luetaanko juttua ja kuinka pitkään, millä laitteilla juttuihin tullaan sisään, miltä alustalta, mihin aikaan.” (Anne Leppäjärvi, Haaga-Helia)

”Seuraamme Google Analyticsillä viikko- ja päiväkävijöitä ja reaaliaikaista tilannetta koko ajan. Alman omalla työkalulla näemme esimerkiksi sen, mikä vetää muissa lehdissä. Lisäksi seuraamme TNS Metrixistä muiden lehtien kävijämääriä ja Facebookista omien jakojen menestymistä.” (Heli Keskinen, Valkeakosken Sanomat)

”Seuraamme Google Analyticsilla jäsenten käyntejä ja käyntien tuottamia sivunlatauksia. Samoin luetuimpia juttuja.” (Pekka Nykänen, Lääkärilehti)

Mitkä ovat tiedoista hyödyllisimmät?

”Toimittajaa usein kiinnostaa eniten, kuinka paljon juttua on luettu. Koko palvelun kannalta oleellisempaa on, tavoitammeko suomalaiset tavoitteidemme mukaisesti.” (Timo Kämäräinen, Yle)

”Päivittäisessä tekemisessä tärkeintä on tieto siitä, mitä juttuja luetaan eniten juuri nyt.” (Teemu Rauhala, KSML)

”Tieto, että sisältöömme tullaan vahvasti sisään nimenomaan Facebookin kautta. Se tarkoittaa lisäpanostuksia Facebookiin mutta myös valintaa: Onko tämä ok meille? Mitä muuta haluamme?” (Anne Leppäjärvi, Haaga-Helia)

”Päivittäiset kävijä- ja sivulatausmäärät ohjaavat suunnitteluamme paljon. Jokapäiväisessä työssä eniten hyötyä on reaaliaikaisten kävijöiden seuraamisesta. Sen avulla pysymme jatkuvasti lukijoiden pulssilla.” (Heli Keskinen, Valkeakosken Sanomat)

”Se, mistä jäsenet sivullemme tulevat. Tärkeimmät lähteet ovat uutiskirje ja Facebook.” (Pekka Nykänen, Lääkärilehti)

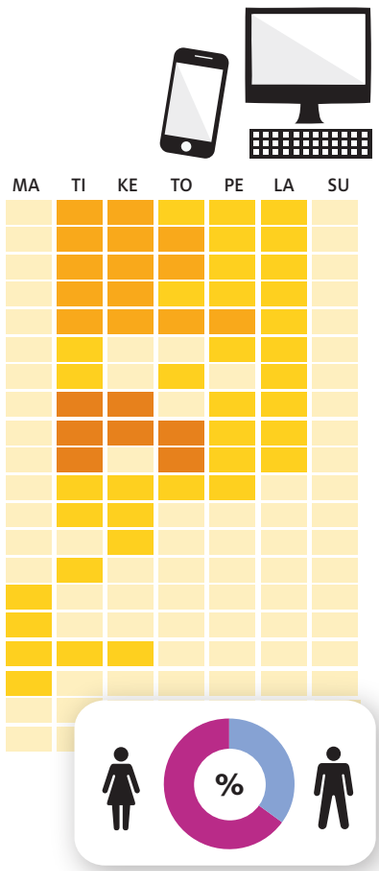

HEILTÄ KYSYIMME

- Timo Kämäräinen on Ylen Uutis- ja ajankohtaistoiminnan vastaava verkkotuottaja.
- Teemu Rauhala on Keskisuomalaisen vs. sähköisten sisältöjen tuottaja.
- Anne Leppäjärvi on Haaga-Helian journalismin koulutusohjelman johtaja ja ohjaa verkkomedia Tuiman tekoa.
- Heli Keskinen on Valkeakosken Sanomien toimituksen esimies.
- Pekka Nykänen on Lääkärilehden päätoimittaja ja Journalistin analytiikkaopas -blogin kirjoittaja.
- Juttua varten on haastateltu myös Keskisuomalaisen digitaalisen liiketoiminnan johtajaa Kirsi Hakanieme̊a.

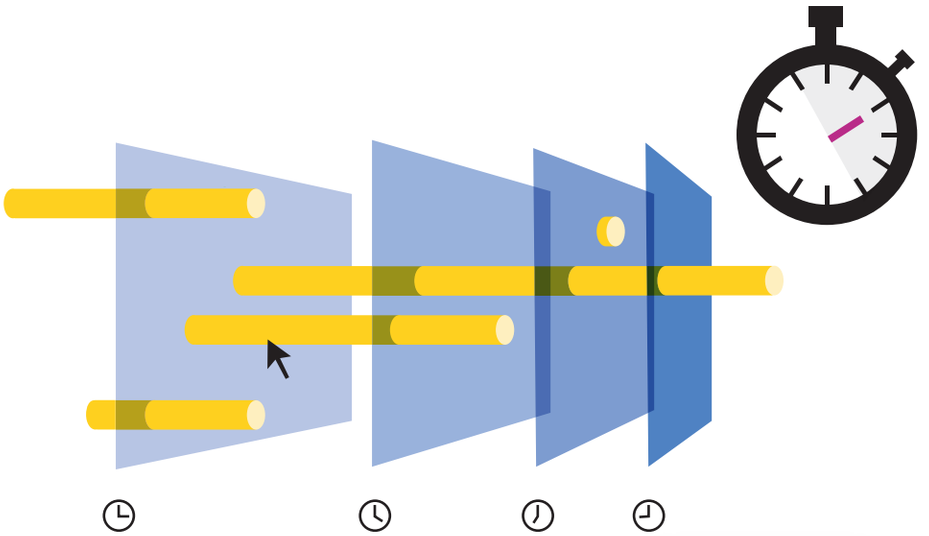

Onko analytiikka journalismin tuho vai pelastus?

”Pelastus on tietenkin oikeampi vaihtoehto. Analytiikka ei kuitenkaan keksi oivaltavia juttuaiheita tai tee journalistista valintaa puolestamme.” (Timo Kämäräinen, Yle)

”Parhaimmillaan se auttaa toimituksia tekemään kiinnostavaa sisältöä. Jos toimitukset unohtavat perinteiset journalismin arvot klikkejä metsästettäessä, se voi olla tuho.” (Teemu Rauhala, KSML)

”Pelastus! Sisältövalinnat tehdään journalistisin perustein, mutta verkkoanalytiikka auttaa viemään sisällön yleisön luo.” (Anne Leppäjärvi, Haaga-Helia)

”Se auttaa tarjoamaan kiinnostavia juttuja ja palveluja. Silti emme tee ’halpoja juttuja’, vaan pysymme kiinni aidossa journalismissa ja yhteiskunnallisissa asioissa. Kyse on siitä, miten asiat paketoidaan kiinnostavasti.” (Heli Keskinen, Valkeakosken Sanomat)

”Vain analytiikan ehdoilla journalismia on mahdollista jatkossa harjoittaa, kun taloudelliset reunaehdot kiristyvät. Journalismi muuttuu aina ajassa. Onko analytiikan tuoma suunta hyvä vai huono, on makuasia.” (Pekka Nykänen, Lääkärilehti)

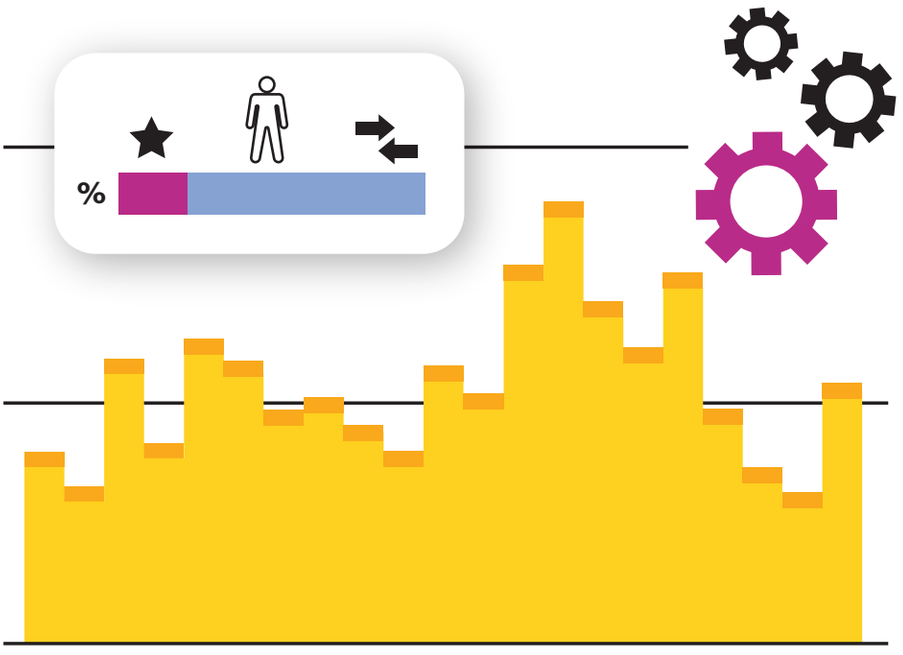

Miten analytiikka vaikuttaa toimitustyöhön?

”Se voi esimerkiksi auttaa hoksaamaan, että jutun otsikkoa pitää parantaa. Keskimääräinen luettu osuus kertoo, pitikö pitkä juttu lukijan otteessaan.” (Timo Kämäräinen, Yle)

”Tieto luetuimmista jutuista vaikuttaa siihen, mitä kannattaa pitää etusivulla näkyvästi ja mistä tehdään jatkojuttuja. Teemme silti etusivun juttupainotusta paljolti perinteisten uutiskriteerien perusteella.” (Teemu Rauhala, KSML)

”Tietojen valossa mietimme, millaista journalismia haluamme tehdä, mitä juuri meidän kannattaa tehdä ja miten saamme isomman yleisön.” (Anne Leppäjärvi, Haaga-Helia)

”Jos kävijöitä ei ole, jotain pitää tehdä. Jos joku aihe vetää hyvin, tehdään jatkojuttua. Facebookin analytiikka opettaa, mitä kannattaa jakaa ja millaisilla saatteilla.” (Heli Keskinen, Valkeakosken Sanomat)

”Se ohjaa työn oikeaan kohtaan. Koska suurin osa kävijöistämme tulee uutiskirjeestä ja Facebookista, laitamme paukut aihevalintojen lisäksi uutiskirjeen pääotsikoihin ja some-jakojen houkuttelevuuteen. Emme kuitenkaan hae klikkiaiheita tai popularisoi tiedettä.” (Pekka Nykänen, Lääkärilehti)

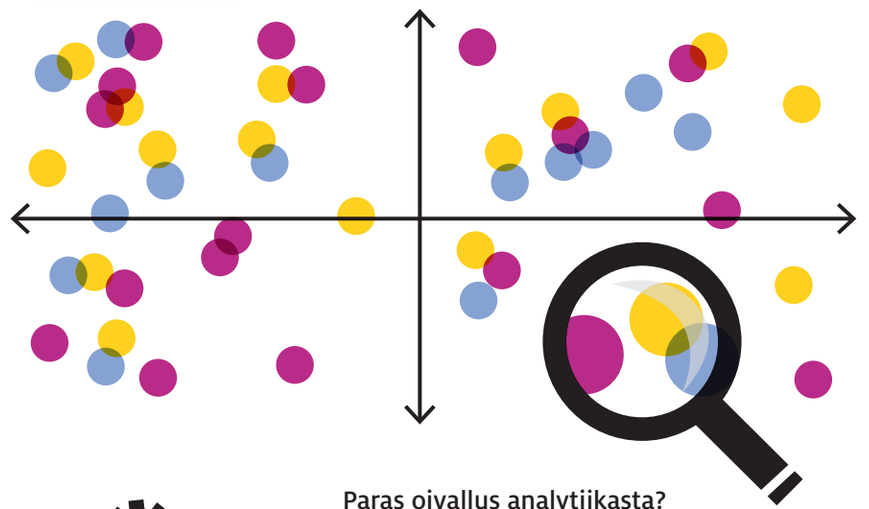

Paras oivallus analytiikasta?

”Viime vuosien suurimpia muutoksia on ollut se, että vaihdoimme ajan tärkeimmäksi mittariksemme. Se on tuottanut lukuisia oivalluksia siitä, miten voimme tehdä parempia juttuja ja videoita.” (Timo Kämäräinen, Yle)

”Ei pidä sekoittaa toimituksellisia sisältövalintoja ja sitä, että voidaan valita fiksuimmat tavat ja ajat tavoittaa yleisö. Toimitukset osaavat hyödyntää upeilla tavoilla dataa journalistisessa sisällössä. Miksi ei siis myös sen muotojen sekä työprosessin kehittämisessä.” (Anne Leppäjärvi, Haaga-Helia)

”Printtiä kirjoittaessamme tiedämme vain harvoin, miten jutut vastaanotetaan. Nyt saamme olla jatkuvassa yhteydessä lukijoihimme ja saamme heistä paljon hyödyllistä tietoa. Sen avulla voimme jalostaa journalismiamme entistä terävämmäksi ja kiinnostavammaksi.” (Heli Keskinen, Valkeakosken Sanomat)

”Ymmärrä oikein. Mikään ei ole tyhmempää kuin ohjata toimintaa teknisistä syistä väärillä luvuilla. Tai luvuista tehdyillä väärillä tulkinnoilla.” (Pekka Nykänen, Lääkärilehti)

ESSEE

Kovat kesätyövaatimukset

Journalistinen työ muuttuu ja sen myötä toimittajilta odotetaan aiempaa enemmän. Se näkyy ennen muuta kesätoimittajien työpaikkailmoituksissa, kirjoittavat Salla Varpula ja Heikki Hellman.

SALLA VARPULA JA HEIKKI HELLMAN
varpula.salla.m@student.uta.fi
heikki.hellman@staff.uta.fi
SALLA VARPULA ON JOURNALISTIIKAN OPISKELIJA TAMPEREEN YLIOPISTOSSA JA OPISKELIJAJÄRJESTÖ VOSTOKIN PUHEENJOHTAJA. HEIKKI HELLMAN ON PITKÄAIKAINEN JOURNALISTI, TIEDOTUSOPIN DOSENTTI JA YLIOPISTOTUTKIJA TAMPEREEN YLIOPISTON VIESTINTÄTIETEIDEN TIEDEKUNNASSA.

KUVA: ANNA AUTIO

Joskus tuntuu, että mikään ei riitä. Vai mitä sanotte seuraavasta:

”Journalistina haistat uutisen ja löydät kiinnostavan henkilön ja ilmiön sekä haluat kertoa näistä elävästi asiakkaallemme eli lukijalle. Olet itsenäinen ja kiinnostava tarinankertoja. Kaikki ilmaisukeinot ja työvälineet ovat sinulle tuttuja. Kuvaat sujuvasti myös itse sekä videota että stilliä. Esiinnyt luontevasti kameran edessä ja kaikissa sosiaalisen median kanavissa. Kaikki juttusi ovat sellaisia, että lukijan on helppo sijoittaa niihin itsensä. Sinulla on journalistista asennetta ja hallitset hyvin keskeiset julkaisuohjelmat. Sinulla on hyvä yleissivistys, alan koulutusta ja kielitaitoa.”

Tällä ilmoituksella Alma Media haki kesätoimittajia paikallislehtiinsä viime joulukuussa. Vaatimukset oli viritetty korkealle – harva kokenut journalistikaan täyttää saappaat.

Kesätoimittajat ovat journalismin tai muiden alojen opiskelijoita tai vastavalmistuneita. Kenties juuri nuoruutensa takia heiltä odotetaan tuoreinta tietoa ja taitoa – osaamista, jota omiin työtapoihinsa juuttuneilta toimituksilta itseltään saattaa puuttua.

Työpaikkailmoitukset paljastavat paljon alan muuttuvista vaatimuksista.

DIGITALISAATIOSTA JUONTUVA työn valtava muutos ei tietenkään koske vain toimituksia.

Työelämän muuttuessa muuttuu myös ihannetyöntekijän ideaali. Tutkimusten mukaan työnhakijan persoona, motivaatio ja sosiaaliset taidot painottuvat rekrytoinnissa entistä enemmän. Kun ennen ilmoituksissa haettiin soveltuvaa tekijää, nykyään haetaan hyvää tyyppiä.

Jos tämä pätee myös journalismiin, se voisi näkyä siinä, että ilmoituksissa korostetaan verkostoitumista ja valmiuksia hyödyntää sosiaalista mediaa. ”Esiinnyt luontevasti kameran edessä ja kaikissa sosiaalisen median kanavissa.”

Median kulttuurisen aseman murroksesta johtuen myös yleisön puhuttelu on

yhä tärkeämpää. ”Kaikki juttusi ovat sellaisia, että lukijan on helppo sijoittaa niihin itsensä.”

Median teknologinen murros saa työpaikkailmoitukset korostamaan erilaisten laitteiden ja sovellusten hallintaa. ”Kaikki ilmaisukeinot ja työvälineet ovat sinulle tuttuja.”

Odotuksia suuntaa myös median talous. Kun yhä enemmän työtä tehdään yhä vähemmällä väellä, säästöjä haetaan moniosaamisella. ”Kuvaat sujuvasti myös itse sekä videota että stilliä.”

ALMAN ILMOITUS ei todellakaan ole poikkeus. Se kävi ilmi, kun vertailimme *Journalisti*-lehden julkaisemia kesätyöpaikkailmoituksia vuosilta 2006–2007 ja 2016–2017. Viime talven aineistoa täydensimme verkosta löytämillämme ilmoituksilla niin, että kaikkiaan käsillä oli 47 ilmoitusta, joista 22 oli viime talvelta ja 25 kymmenen vuoden takaa.

Yllätys ei ollut, että kesätoimittajalle asetetut toivomukset ja vaatimukset olivat lisääntyneet vuosikymmenessä. Kun vuonna 2006–2007 vaatimuksia oli keskimäärin 5,2 ilmoitusta kohden, viime talven ilmoituksissa oli keskimäärin 7,7 vaatimusta.

Tärkeämpi havainto liittyy kuitenkin vaatimusten luonteen muutokseen.

Vaatimukset ovat karkeasti luokiteltavissa kolmeen ryhmään: tietoihin, taitoihin ja ominaisuuksiin.

Tiedot liittyvät koulutukseen ja erityisalojen tuntemukseen, kun taas taidoilla tarkoitetaan esimerkiksi välineiden hallintaa. Ominaisuudet puolestaan liittyvät hakijan persoonaan.

Odotustemme mukaisesti sekä ominaisuuksiin että taitoihin liittyvät odotukset olivat korostuneet tietoihin kohdistuvien kustannuksella. Maininnat tietoihin liittyvistä vaatimuksista olivat vähentyneet vuosikymmenessä peräti puoleen.

Eniten olivat lisääntyneet nimenomaan taitovaatimukset. Vuoden 2006–2007 ilmoituksissa erilaisia taitoja haettiin joka kolmannessa ilmoituksessa, viime talvena jo lähes joka toisessa.

> **Kun ennen ilmoituksissa haettiin soveltuvaa tekijää, nykyään haetaan hyvää tyyppiä.**

Kasvaneet taitovaatimukset liittyivät erityisesti monimediaosaamiseen.

Mielenkiintoista on, kuinka harvoin kesätoimittajilta edellytettiin asiantuntemusta tai yleissivistystä. Koko 47 työpaikkailmoituksen joukosta nämä mainittiin vain seitsemän kertaa. Kenties yleissivistystä pidetään toimittajan perusominaisuutena, jota ei tarvitse erikseen mainita.

Myös koulutukseen liittyvät vaatimukset olivat kymmenessä vuodessa vähentyneet jonkin verran. Kun viestintäalalle koulutetuista ei ole pulaa, toimitusten ei kenties tarvitse erikseen edellyttää alan opintoja. Tai kukaties mediatalot etsivät lahjakkuuksia koulutuksesta riippumatta.

MIKÄLI TOIMITUKSET ovat onnistuneet tämän kesän rekrytoinneissaan, työnsä on aloittanut joukko monimediataitoisia, koulutettuja, työkokemusta omaavia, ideointi- ja kirjoitustaitoisia kesätoimittajia. Nämä määreet nousivat viiden halutuimman asian joukkoon viime talven työpaikkailmoituksissa.

Kun ilmoitusten määreitä vertailee kymmenen vuoden takaisiin, voi suurimman kasvun huomata nimenomaan monimediataidoissa, sosiaalisen median osaamisessa, lukijan ymmärtämisessä sekä ammatillisen kunnianhimon vaatimuksissa.

Esimerkiksi ammatillisen kunnianhimon vaatimus vihjaa mielikuvaan journalismista kutsumusammattina – mutta myös median talouspaineisiin. Muutamassa ilmoituksessa toivottiin, että hakija poimisi valtakunnallisia uutisvoittoja.

Jos haluat tietää, mihin journalismi on matkalla, kannattaa lukea nimenomaan kesätoimittajien hakuilmoituksia.

Kun mediatalot palkkaavat pysyviä toimittajia, vaatimukset rajautuvat juuri kyseisen tehtävän tarpeisiin. Kesätoimittajien hakuilmoitukset sen sijaan tuntuvat kertovan enemmän siitä, millaisia osaamistarpeita mediataloissa ylimalkaan on ja mitä journalisteilta juuri nyt odotetaan.

Journalistin työ ei enää välttämättä ole pitkä työura saman median palveluksessa. Yhä useampi on pätkätöissä ja työllistää itse itsensä.

Se saattaa ruokkia menestyskulttuuria ja pyrkimystä brändäytyä. Työlle omistaudutaan entistä enemmän ja projekteja tehdään niin, että se hyödyttää omaa uraa ja työmahdollisuuksia myös jatkossa. Nimi ja profiili on luotava jo työn alkutaipaleella.

Kannustimia tähän löytyy jo kesätyöpaikkailmoituksistakin.

Journalistikoulutuksen näkökulmasta haaste on se, miten löytää tasapaino journalistin perustaitojen oppimisen sekä työmarkkinoiden oikkuihin sopeutumisen välillä – tinkimättä akateemisesta sivistyksestä.

Spindeln i Vegas sommarprat. Redaktörens uppgift är att göra sommarpratet lyssnarvänligt. ”Pratarna är ofta vana att uttrycka sig, men deras manus behöver i regel förenklas och konkretiseras”, säger Heidi Grandell-Sonck.

På sommaren tar gammelradion revansch

JOHAN SVENLIN, TEXT • KARL VILHJÁLMSSON, FOTO

Sommarpratare är ofta amatörer vid mikrofonen, men ändå spetsar vi öronen åt deras berättelser. Kanske för att det ligger så mycket redaktionellt arbete bakom.

Sommaren är den tiden på året när vi ger oss själva tid att lyssna på kända, halvkända och okända personer som får prata oavbrutna och spela sina favoritlåtar. Vissa gör det så bra att man tio år senare kommer ihåg exakt på vilken plats man befann sig och hur man kände sig just när man lyssnade på programmet.

”Det finns en allmän känsla bland våra sommarvärdar att de är utvalda och därför bjuder de på sig själva och gör sitt allra yttersta för att deras radioprogram ska bli så bra som de bara kan bli”, förklarar **Bibi Rödöö**, programchef på Sveriges Radios P1:s *Sommar*.

Originalet *Sommar i P1* sändes första gången 1959 och har senare fått motsvarigheter både i Ålands Radio (sedan 1997) och i Yle Vega (sedan 2005). Medan reklamradiokanalerna och Spotity bidragit till att fragmentera lyssnandet under 2000-talet har *Sommar i P1* bjudit på en motvikt, där man kan gå på djupet och stanna kvar i en känsla utan att den flamsas bort eller avbryts av en högljudd jingel.

Programmet har fått ett uppsving, räknat i lyssnartal och som källa till nyheter i andra medier. Konceptet *Sommar i P1* är enkelt: under några sommarveckor får en ny sommarvärd varje dag 90 minuter till sitt förfogande att prata om valfritt ämne och spela valfri musik.

”Värdarna är olika och de mår

olika och därför blir varje program unikt, trots att vissa personer medverkat flera gånger. De flesta är ovana att prata i radio och därför är det viktigt att det skapas ett förtroende mellan värden och producenten.”

Som ett exempel på gott samarbete mellan pratare och producent nämner Rödöö alpinstjärnan **Anja Pärsson** och producenten **Henrik Johnsson** häromåret.

”Det var i hennes sommarprat som hon berättade att hon bor ihop med en kvinna och att de väntar barn tillsammans. Hon var otroligt nervös inför sändningen och det blev också en stor nyhet både i Sverige och i den internationella alpina skidvärlden. Sådana personliga avslöjanden kräver att värden och producenten hittat varandra och har ett starkt ömsesidigt förtroende.”

SPORRADE AV SR P1:s framgångar med *Sommar* startade Yle Vega sin egen version för tolv år sedan. Redaktionen för *Vegas Sommarpratare* har gjort studiebesök hos storasyster i Stockholm och sticker inte under stol med att förebilden finns i Sverige. Grundidén är densamma, men programtiden är kortare och resurserna för redaktionell sparring betydligt mindre.

”Det är otroligt att ett programformat som är så enkelt och tvådimensionellt kan vara så populärt. Folk vill bevisligen ha genomarbetade radioprogram, där man får prata om personliga ämnen”, säger **Heidi Grandell-Sonck**, projektledare och redaktör för *Vegas Sommarpratare*.

Under våren och försommaren har hon haft bråda dagar när alla pratare ska ta sig i mål med manus och inspelning.

”De flesta jobbar dagtid så jag får ofta ta kvällar och veckoslut till hjälp för att kunna träffa dem när de är lediga.”

Nu har hon just återvänt från Borgå, där hon spelat in **Jan-Erik Andelins** sommarprat. Han är en av de journalister som kommer att sommarprata i Yle Vega i år.

”I fjol hade vi ovanligt många politiker och när man har en politiker måste man väga upp det med andra politiker som representerar andra partier och andra värderingar. I år har vi stor vikt på kultur- och mediepersonligheter. Jag har lite dåligt samvete över att vi också i år har så få idrottare.”

Tillsammans med Svenska Yles lokalredaktioner och kollegan **Elisabeth Morney** samlar Grandell–Sonck ständigt på sig intressanta personer med anknytning till Svenskfinland. I början av året börjar listan ta form och sedan spelas sommarprogrammen in mellan i februari och juni.

”Jag ringer upp och berättar om konceptet och sedan bestämmer vi om en träff där vi diskuterar ämnesval. Vi utgår från sommarpratarens vilja att berätta och försöker göra upp ett grovt manus redan vid första träffen. Sedan börjar skrivprocessen för sommarpratare.”

Ett tecken på att *Vegas Sommarpratare* håller på att etablera sig är att det blir färre och färre för varje år som tackar nej till att medverka. I år avböjde drygt 20 tillfrågade.

”Den vanligaste orsaken bland de som tackar nej är att de vet att de inte kommer att hinna just då. Det förutsätter ändå att de skriver ett manus som kommer att bollas fram och tillbaka, de ska boka in tid för inspelning och förbereda sig på olika sätt.”

I ÅRETS uppsättning har hon fått med två som tidigare tackat nej, nämligen **Arja Saijonmaa** och **Lill Lindfors**.

”De var glada att höra att vårt program är en halvtimme kortare än SR:s Sommar.”

Det finns ännu namn på önskelistan för framtiden.

”Ja, **Linus Torvalds**, men han svarar inte ens på mina mejl. Trots att jag försökt upprepade gånger på olika sätt har jag inte lyckats. Men det finns flera exempel som visar att det lönar sig att inte ge upp. **Robert Helenius** försökte jag få med länge och i fjol lyckades det.”

Efter en titt på listan över Ålands Radios 35 sommarpratare kan man konstatera att gardet till största delen är okänt för en som inte har stenkoll på Åland.

”Vi har tagit emot ovanligt många tips från våra lyssnare i år. En del pratare är okända också för oss, men det är viktigt att varje sommarpratare har en intressant historia att berätta”, säger **Josefina Jansson**, producent på Ålands Radio.

Till skillnad från Yle Vega sänder Ålands Radio sina sommarprat direkt. Det sätter igång fjärilar i magen hos många pratare, men ger dem också en möjlighet att vara dagsaktuella.

”Jag föredrar direktsändning som på Åland, där man tar med sig en trave skivor och aktuella ämnen. Det är svårt att vara aktuell när programmet är inspelat månader på förhand”, säger **Staffan Bruun**, som tidigare sommarpratat i Ålands Radio och i år premiärpratar i Yle Vega.

Han kommer att berätta om hur han blev journalist, om hur han kom till *Hufvudstadsbladet* och hur han lämnade samma tidning.

”Jag tar också upp Finlands flyktingpolitik och hur vi låter bli att ta vårt ansvar. Det blir både anekdoter och allvar”, lovar Bruun.

> **”Det är otroligt att ett programformat som är så enkelt och tvådimensionellt kan vara så populärt.**
>
> Heidi Grandell-Sonck, projektledare och redaktör, Yle Vega

SOMMAR I P1

- Originalet som sändes första gången 1959.
- 58 sommarvärdar presenteras i juni varje år vid en uppmärksammad presskonferens, i år den 14.6.
- Sommarvärdarna utses av Namnkommittén, förutom den som lyssnarna väljer fram.
- Sedan 2011 sänds det motsvarande programkonceptet Vinter i P1 under åtta dagar under jul- och nyårshelgen.

YLE VEGAS SOMMARPRATARE

- Sändes första gången 2005.
- 40 sommarpratare som har 56 minuter och 56 sekunder till förfogande.
- Programmen är inspelade under våren och försommaren.

SOMMARPRATARE I ÅLANDS RADIO

- Sändes första gången 1997.
- 35 sommarpratare.
- Programmen sänds direkt.

kolumn

Polisen och medierna

DAN LOLAX dan.lolax@aumedia.fi SKRIBENTEN ÄR SAMHÄLLSREPORTER PÅ ÅBO UNDERRÄTTELSER. SKRIVER NYHETSBLOGGEN.

I skrivande stund är det oklart vad publikationen *Long Plays* avslöjande om rasistiska inlägg i en hemlig Facebook-grupp för poliser kommer att leda till. Polisöverdirektör **Seppo Kolehmainen** och inrikesminister **Paula Risikko** har nött begreppet ”nolltolerans” och lovat utredningar.

Medlemmar i den finländska poliskåren har upprepade gånger varit föremål för offentlig kritik, utredningar och rättegångar. Men finländarnas förtroende till kåren sviktar inte. Mer eller mindre vetenskapliga undersökningar – genomförda av till exempel European Values Study eller tidskriften *Valitut Palat* – visar att värdet på polisernas förtroendekapital är högt bland drygt 90 procent av de tillfrågade.

Det här sammanfattades i den ”jourhavande anarkisten”, journalisten och bloggaren **Suvi Auvinens** tweet timmarna efter *Long Plays* avslöjande (fritt översatt till svenska): ”Ska vi slå vad om att nästa polisbarometer visar att förtroendet för polisen inte minskat ett dugg?”

TILLIT TILL statliga myndigheter är en komponent i ett demokratiskt samhälle och en tolkning är att finländare uppfattar till exempel fadäserna i utredningen av Ulvsbymordet, eller de brott som kriminalöverkommissarie **Jari Aarnio** gjort sig skyldig till, som enskilda övertramp och inte som tecken på systematisk korruption. Polisen är som samhället i stort: för det mesta ute i goda avsikter men inte utan rötägg.

> ”Genom att ifrågasätta journalisternas granskning hålls världsbilden, och intrycket av poliskåren, intakt.

Även om förtroendeundersökningar som de ovan nämnda ska klistras fulla med brasklappar är det intressant att notera hur lite finländarna litar på den kår som de har ett ständigt förhållande till – nämligen journalisterna – och hur mycket de litar på polismyndigheten, som trots allt väldigt sällan knackar på genomsnittsfinländarens dörr.

Kanske är det just här som förklaringen finns. Det är logiskt att polisens största kritiker finns bland dem med erfarenhet av eller insyn i det polisiära arbetet. Inte sällan är kritikerna personer som jobbar med personer i samhällets marginaler.

NÅGOT CYNISKT men inte felaktigt kunde man påstå att journalistikens viktigaste funktion är att försäkra allmänheten om att världen fortfarande existerar. Om den enskilda nyhetskonsumenten inte får just sin världsbild bekräftad, oavsett hur den världsbilden ser ut, så riktas kritiken först mot journalister och medier. Eftersom det här sker dagligen är det inte så konstigt att förhållandet mellan allmänheten och medierna är ansträngt.

Det här inte är ett försök att sopa mediekritiken under mattan. Snarare försöker jag säga att journalistikens uppgift är sådan, att kritiken av nödvändighet alltid är närvarande – må den sedan vara motiverad eller inte.

INTRESSANT BLIR det då den så betrodda poliskåren blir föremål för journalisternas granskning. Slutledningen av det ovan sagda är att då allmänheten ”väljer sida” – för så kan reaktionen vid frukostbordet framför papperstidning eller padda se ut – så ställer sig majoriteten bakom den granskade myndigheten.

Genom att ifrågasätta journalisternas granskning hålls världsbilden, och intrycket av poliskåren, intakt. Vilket i sin tur innebär att i granskandet av polisväsendet jobbar den redan hårt ansatta journalistkåren i motlut.

notiser

MEDDELANDEN FRÅN ÅBO AKADEMI FÅR WEBBFOKUS

Vid årsskiftet gick vetenskapstidskriften *Meddelanden från Åbo Akademi* (*MfÅA*) ner från nio till fyra nummer per år. Tidskriftens redaktörer blev en del av kommunikationsenhetens innehållsproduktion och ett större fokus lades på webben.

”Förut jobbade vi med fördjupning. Vi ville föra en diskussion mellan forskning och vetenskap på ett samhälleligt plan. Nu har det skett en linjeförändring, från vetenskapsjournalistik till kommunikation”, säger chefredaktör **Nicklas Hägen**.

Initiativet till förändringen kom från universitetets ledning och är en del i en större utvecklingsprocess. Åbo Akademis webbplats förnyas i januari 2018. Då inkorporeras *MfÅA:s* webbplats i högskolans webbplats – det blir mer video, sociala medier och ”storytelling”.

Ansvariga utgivaren **Thurid Eriksson** ser inte någon dramatik i vare sig det lägre antalet papperstidningar eller skifte i fokus i innehållet.

Har ni haft en diskussion om balansgången mellan journalistik och kommunikation?

”Det här är en kommunikationsenhet, inte en tidning. Vi ska föra fram universitetets styrkor och locka nya studerande”, säger hon.

Lina Laurent

M18 PÅVERKAS EJ AV SPONDA-AFFÄREN

Mercator Invests planer på att sälja hela sitt aktieinnehav i fastighetsinvesteringsbolaget Sponda påverkar inte fastigheten vid Mannerheimvägen 18, där bland annat *Hufvudstadsbladet* har sin redaktion och Konstsamfundet sitt kontor.

Frågan har aktualiserats eftersom Sponda äger det så kallade Forumkvarteret i vilket Mannerheimvägen 18 ingår.

Konstsamfundet å sin sida är största ägare i Mercator Invest och äger även mediekoncernen KSF Media som ger ut *Hufvudstadsbladet*.

Ifall Sponda i något skede vill sälja fastigheten på Mannerheimvägen 18 har Konstsamfundet förköpsrätt. Någon sådan försäljning är inte aktuell just nu.

Lina Laurent

etiikka

Markkinointi-viestintää vai journalismia?

MANU MARTTINEN, TEKSTI ● ANNA-KAISA JORMANAINEN, KUVITUS

Rahapeliuutisoinnissa menevat sekaisin journalismi ja markkinointiviestintä.

Helsingin Sanomien uutinen huhtikuun lopulta vaikuttaa ihan tavalliselta jutulta. Otsikossa todetaan, että pelaaja voitti pelikoneesta 70 500 euroa kahden euron panoksella Vuosaaressa ja että kyseessä on kautta aikojen suurimpia automaattipotteja Suomessa.

Jutun viimeinen kappale kuitenkin hämmentää.

”Alkemia-pelin päävoittoja jakavia automaatteja on vain Veikkauksen omissa pelisaleissa ja peliklubeilla, joita löytyy eri puolilta Suomea. Esimerkiksi kaupoissa ja huoltoasemillakin voi kyseistä peliä pelata, mutta päävoitto on niissä liiketilasta riippuen vain 250 tai 500 euroa.”

”Voittotarinat ovat hyvin pieni osa todellisuutta.

Onko tämä journalistisesti perusteltua hyvää lukijan palvelua vai osa rahapeliyhtiö Veikkauksen yksittäisen pelin markkinointia?

Sisällön puolesta vaikuttaa enemmän jälkimmäiseltä. Kappale on kopioitu sanasta sanaan Veikkauksen verkkosivulta.

JULKISEN SANAN NEUVOSTO otti viime vuonna kantaa Veikkauksen rahapelejä käsittelevään uutisointiin. Neuvosto tuomitsi päätöksessään käytännön, jossa ”tiedotusvälineet julkaisevat Veikkauksen tuottamia nimettömiin haastatteluihin perustuvia voittajatarinoita journalismina”.

JSN antoi *Iltalehdelle* langettavan päätöksen kolmesta jutusta, jotka perustuivat Veikkauksen tiedotteisiin oman tiedonhankinnan sijaan.

Neuvoston mielestä yhtiö pyrki tiedotteillaan markkinoimaan omia tuotteitaan ja palveluitaan. Julkaisemalla voittajatarinoita ilman omaa toimituksellista panosta lehti alistuu osaksi yhtiön markkinointia.

VEIKKAUKSEN TIEDOTEMATERIAALIA päätyy edelleen uutisten aiheiksi ja sisällöiksi melko kritiikittömästi. Esimerkiksi *Iltalehti* julkaisi viime elokuussa jutun 28-vuotiaasta Heidistä, joka kamppaili rahahuolien kanssa ja kärsi peliriippuvuudesta.

”Nettipelistä tullut jättivoitto muutti hänen elämän suunnan. Voittonsa avulla hän haluaa auttaa muita ongelmiensa kanssa kamppailevia”, *Iltalehti* uutisoi.

Myös Tampereelle osunut 80 miljoonan voittopotti synnytti huhti–toukokuussa voittouutisointivyöryn, jonka aikana Veikkauksen pelejä ja tuotteita esiteltiin vuolaasti.

Voittotarinat ovat kuitenkin vain hyvin pieni osa todellisuutta. Jokaista voittotarinaa kohden on valtava määrä inhimillisiä tragedioita, rahanmenetyksiä, peliriippuvuutta ja muita ongelmia, joista ei Veikkauksen tiedotteista löydy kertomuksia.

Suurin osa pelaajista ei koskaan voita mitään, mutta sijoittavat peleihin valtavia summia rahaa. Arvioiden mukaan Veikkauksen tuloista noin kolmannes kertyy peliriippuvaisilta ja muilta ongelmapelaajilta.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen tekemän selvityksen mukaan vuonna 2015 suomalaisista 3,3 prosenttia eli noin 124 000 kärsi rahapeliongelmasta.

Tiedotesisältöjen päätyminen juttujen osaksi tai lähteiksi on ongelma erityisesti siksi, että lukija ei voi tietää, mikä osa jutusta on journalismia ja mikä on suoraan tiedotteesta. Se lienee viestin lähettäjän tarkoituskin.

Rahapeleistä uutisoimiselle on ymmärrettävät syynsä. Uutiset kiinnostavat lukijoita. Moni tykkää lukea tarinoita siitä, miten jättipotti muuttaa elämää. Lisäksi Veikkaus tukee yleisesti kannatettavia asioita, kuten kulttuuria ja lasten harrastamista.

Siksi se nauttii poikkeuksellisen positiivisesta julkisuudesta, varsinkin jos sitä vertaa muihin valtionyhtiöihin, kuten vaikka VR:ään.

Silti journalistin on tärkeää suhtautua normaalilla kriittisyydellä Veikkauksen tiedotteiden voittotarinoihin.

Ehkäpä näin kritiikittömiä ”selvityksiä” emme enää saa lukea: *Ilta-Sanomat* uutisoi taannoin, että ”kannattaa asua K-kirjaimella alkavalla paikkakunnalla”, koska jättipotit osuvat usein Kotkaan, Kangasniemelle, Kalajoelle ja Kauhajoelle. ●

JOURNALISTIN OHJE 16

JO 16: Ilmoitusten ja toimituksellisen aineiston raja on pidettävä selvänä. Piilomainonta on torjuttava.

EHKÄISEVÄN PÄIHDETYÖN JÄRJESTÖ EHYT RY VETOAA MEDIAAN JA TOIVOO, ETTÄ TOIMITUKSET LINJAISIVAT EETTISET PERIAATTEET RAHAPELIUUTISOINNILLEEN.

● TÄLLÄ PALSTALLA JOURNALISTI KÄSITTELEE JOURNALISTIN OHJEITA, JOTKA OVAT AJANKOHTAISIA TAI MUUTEN KIINNOSTAVIA.

anna hyvän kiertää

Tekemisen tarkoitus. Toimittajalta vaatii voimia olla vaikeiden aiheiden parissa vahva ja hauska. ”Mutta kun näen, miten hyvä fiilis haastateltavalla on lähetyksen jälkeen tai kun joku nuori kertoo kauttamme tajunneensa, ettei hänen unelmillaan olekaan esteitä, on helppo muistaa, miksi tätä tehdään”, Susani Mahadura sanoo.

SUSANI MAHADURA, 27

- Toimittaa Yle Puheen Mahadura & Özberkan -ohjelmaa Yagmur Özberkanin kanssa.
- Työskentelee muutoinkin ohjelman aiheiden parissa. On muun muassa vetänyt maahanmuuttajien inspiraatiopajaa, tasa-arvokoulutuksia ja vihapuheseminaaria.
- Yle Puheen Ali Show’n tuottaja.

TÄLLÄ PALSTALLA JOURNALISTI PYYTÄÄ ILMIANTAMAAN LOISTAVIA ALAN TUOTOKSIA. VIESTIÄ VIE SEURAAVAKSI ETEENPÄIN SE, JONKA TYÖ ESITELLÄÄN PALSTALLA.

Päin vaikeita aiheita

NINA ERHO, TEKSTI • KATJA TÄHJÄ, KUVA

”Olin ollut Yle Puheella harjoittelijana, mutta työt eivät silloin jatkuneet. Sitten tuottaja soitti ja kysyi, tulisinko **Yagmur Özberkanin** kanssa demoamaan uutta ohjelmaa, kun **Ali** ja **Husu** olivat lopettamassa omaansa”, sanoo *Mahadura & Özberkanin* toinen toimittaja **Susani Mahadura**.

”En tuntenut Yagmuria, mutta googlasin heti ja laitoin hänelle viestin. Hänkin oli stalkannut minut ja kysyi, voidaanko soitella, ja pian myös tapasimme. Demopäivänä radiossa vähän ihmettelivät, kun toisilleen tuntemattomaksi luullut tulivatkin sinne bestiksinä.

Kun meidät valittiin ohjelmaan, alkoi kauhea kuhina, pystyvätkö tytöt astumaan Alin ja Husun saappaisiin, olemaan yhtä energisiä ja hauskoja. Syksy olikin paineinen, mutta joulun jälkeen helpotti, kun päätimme, että nyt ollaan Susani ja Yagmur ja tehdään sitä, mihin itse uskotaan.

Ohjelman viesti on, että olemme kaikki erilaisia mutta kuitenkin samanlaisia. Haluamme kertoa ihmisten todellisuudesta leimojen takana ja auttaa tajuamaan toisten kokemuksia. Keväällä vieraana on ollut muun muassa romaneja, maahanmuuttajanaisia puhumassa työnteosta Suomessa ja maahanmuuttaja-transnainen.

Haastateltavien löytäminen on työlästä, mutta some on hyvä apu. Ennen lähetystä on voitettava vieraiden luottamus. Lähetyksessä heitä joutuu haastamaankin, mutta jälkeenpäin moni sanoo saaneensa mukana olosta voimaa.

Olemme Yagmurin kanssa tosi erilaisia, ja se kuuluu myös lähetyksissä. Palautetta tulee siitä, että huudamme toistemme päälle, mutta kun vähensimme, tuli palautetta, onko joku hätänä. Haluamme, että lähetyksessä on rento ja hyvä meininki, vaikka välillä on tarinoita, jotka väkisin hiljentävät.

Aluksi säikähdin vihapostia, jota tulee etenkin muslimeihin ja islamiin liittyvistä aiheista. Enemmän tulee kuitenkin kiitosta. Ohjelman aiheet ovat minulle tärkeitä, ja haluan antaa kasvot niille. Kun Suomessa ei enää tarvitse keskustella siitä, kuka on suomalainen tai muutoin lokeroida ihmisiä, voin jäädä eläkkeelle ja muistella ’aikaa, kun tehtiin Yagmurin kanssa ohjelmaa’.”

RIITTA KALLIORINTEEN VALINTA

Jouluradion toimituspäällikkö **Riitta Kalliorinne** valitsi esiteltäväksi toimittaja **Susani Mahaduran** ja hänen työnsä Yle Puheen *Mahadura & Özberkan* -ohjelmassa:

”Usein maahanmuuttoa ja vähemmistöpolitiikkaa käsittelevä *Mahadura & Özberkan* on kantaaottavuudessaan poikkeuksellista ja miellyttävällä tavalla henkilökohtaista kuunneltavaa. Arvostan sitä, että ohjelma nostaa esiin tämän ajan kysymyksiä ennakkoluulottomasti ja ihmisoikeuksia aidosti puolustaen.

Mahadura on toimittaja, jonka persoona on läsnä lähetyksessä, joka uskaltaa haastaa itseään ja on aina hyvän puolella. Aiheiden ja juttujen levityksessä kaikki jakelupinnat ovat itsestäänselvyys.”

Unelmien takana on työtä

Jos sinua polttelee joku muu ammatillinen unelma kuin loppuelämä journalistina, **Satu Rämön** ja **Hanne Valtarin** kirjoittama *Unelmahommissa* on oikeaa luettavaa.

Valtari on ammattibloggaaja, toimittaja ja tuottaja, Rämö toimittaja, designkaupan pitäjä, matkailuyrittäjä ja ammattibloggaaja. Kirjassaan he kertovat kokemustensa ja haastattelujen pohjalta, miten unelmien toimenkuva selkiytyy ja miten sen saa tuottamaan työn ilon lisäksi rahaa.

Kirja rohkaisee toteuttamaan uusia ammatillisia unelmia mutta tuo myös selkeästi ilmi, että haahuillen sotaan ei kannata lähteä. Kiva ilmapiiri kahvilassa on eri asia kuin yritystoiminnan pyörittäminen tiskin takana. Toteutuneiden unelmien takana on paitsi intohimoa myös suunnittelua, aikatauluttamista, laskelmia, verkostoja, yrittäjäasennetta – ja ajoittain tästä kaikesta johtuvaa loputonta väsymystä, joka pitää tunnistaa ajoissa.

Kirja on helppolukuinen, mutta parhaiten se toimii paloittain luettuna. Silloin kirjoittajien henkilökohtainen tyyli säilyttää viehätyksensä, ja omia ratkaisujaan jaksaa oikeasti työstää lukemansa valossa.

Nina Erho

SATU RÄMÖ JA HANNE VALTARI: UNELMAHOMMISSA WSOY 2017

poimuri

Koen, että Ylen rooli yhteiskunnassa on tärkeämpi kuin oma roolini Ylessä. Pyrkimykseni johtaa Ylen uutis- ja ajankohtaistoimitusta vastuullisen journalismin tiellä on ollut epäilyksen alla. Toivon, että tämä päätöksemme palauttaa Yleen työrauhan.

Tehtävänsä jättänyt Ylen Uutis- ja ajankohtaistoiminnan vastaava päätoimittaja Atte Jääskeläinen yhtiön verkkosivuilla 29. toukokuuta

Täällä tarvitaan selkeää ja vahvaakin johtajaa, mutta ei tietenkään sellaista, joka puuttuu joka asiaan. Sitä ei Jääskeläinenkään tehnyt, vaikka hänen maineensa sellainen alkaa olla.

Ylen pääluottamusmies Jyrki Saarikoski MTV:n verkkosivuilla 29. toukokuuta

Yksi ihminen ei voi luoda sitä [työrauhaa]. Se täytyy rakentaa yhdessä. Uskon vahvasti keskusteluun ja vuorovaikutukseen. Sitä kautta lähdemme miettimään, mikä täällä toimii, mikä ei. Onko sellaisia kohtia, joita pitäisi jotenkin muuttaa.

Ylen Uutis- ja ajankohtaistoiminnan vt. vastaava päätoimittaja Marit af Björkesten Ylen verkkosivuilla 1. kesäkuuta

Kaikki ongelmat olisivat helppoja, jos ne kaikkoaisivat yhtä ihmistä vaihtamalla. Eniten koko kohu kertoo johtamisongelmista ja alaistaitojen puutteesta: tähtien johtaminen ei ole helppoa varmaankaan missään organisaatiossa, ei edes Ylessä.

Päätoimittaja Satu Takala Ilkassa 4. kesäkuuta

Päätoimittajalla pitää olla jatkossakin viimeisen sanan valta. Pelkkä muodollinen asema ei kuitenkaan takaa sitä, että tehdään oikeita asioita. Hyvään journalistiseen johtamiseen kuuluu myös uskalias, keskusteleva ja perusteita kyselevä toimituskulttuuri.

Päätoimittaja Antero Mukka Helsingin Sanomissa 29. toukokuuta

VESA HEIKKINEN vesa.pekka.heikkinen@luukku.com
KIRJOITTAJA ON SUOMEN KIELEN DOSENTTI JA TIETOKIRJAILIJA.

Itsestään selvä islamisaatio?

”Islamisaation vastustajat mielenosoitukseen Helsinkiin”, kertoo *Vantaan Sanomat*. ”Maahanmuuttoon kriittisesti suhtautuva Suomi ensin! -ryhmä järjestää keskiviikkoiltana Tallinnanaukiolla mielenosoituksen, jossa vastustetaan Suomen islamisaatiota”, lehti jatkaa.

Vuoden takainen juttu tuli vastaani verkossa, kun etsin uutisia Suomi ensin ry:n tekemisistä Vesalan koululla Helsingissä. Tekstin mukaan ”maahanmuuttokriitikot eivät hyväksy kauppakeskuksen tapaa juhlia ramadanin päättymistä” ja ”tapahtumasta on ilmoitettu asianmukaisesti poliisille ja se on rauhanomainen ja päihteetön”.

Jutussa siteerataan ja referoidaan ”Suomi ensin! -aktivisteja” tähän tapaan: ”Ryhmän mukaan kansalaisille lain mukaan kuuluva ilmaisu- ja kokoontumisvapaus ei ole täysin toteutunut anarkistien ja muslimien viimeaikaisten hyökkäysten takia.” Mutta ei hätää, tässä tapahtumassa osallistujille ”jaetaan ilmaista kahvia ja pullaa”.

Vantaan Sanomien teksti on mitä surullisin esimerkki kritiikittömästä journalismista ja kielitietoisuuden puutteesta. Toisaalta kyse voi olla härskistä mainostamisestakin. Ehkäpä kirjoittaja on hyvinkin tietoinen valinnoistaan?

Tekstissä annetaan lukijoille asioita itsestäänselvyyksinä: On islamisaatiota. On islamisaation vastustajia.

On myös ”maahanmuuttokriitikot” eli ryhmä, joka suhtautuu maahanmuuttoon kriittisesti. Eikä esimerkiksi vihaten.

Yleistävä olettamuspuhe on voimistunut julkisessa keskustelussa, ja sanaa islamisaatio tarjoillaan selviönä myös monissa journalistisissa teksteissä. Harvemmin näkee tai kuulee journalisteja, jotka kysyvät tämäntapaisia tyhmiä kysymyksiä: Mitä tarkoitatte islamisaatiolla? Onko Suomessa islamisaatiota? Kenen etua islamisaatiopuhe palvelee?

uusiin tehtäviin

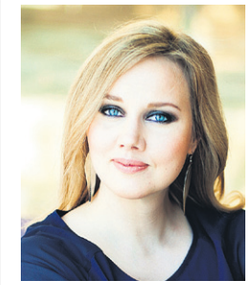

KUKA?

Mari Karsikas, 39, on nimitetty A-lehtien kustantaman *Trendin* päätoimittajaksi 28. kesäkuuta alkaen. Hän siirtyy tehtävään saman talon *Kauneus ja Terveys* -lehden toimituspäällikön paikalta. Aiemmin Karsikas on työskennellyt muun muassa *Evitan* vt. päätoimittajana, *Aamulehden* toimittajana sekä radiotoimittajana Ylessä.

Sinne missä kohderyhmä on

Mikä on linjasi Trendin päätoimittajana?

Koska *Trendi* on hiljattain uudistettu, palkittu Edit-kisassa ja lukijat ovat tyytyväisiä, printtiä ei ole suurta tarvetta muuttaa. Toisaalta tärkeintä on kiinnostava sisältö, ja printti on vain yksi kanava. Pitää miettiä myös uusia keinoja tavoittaa kohderyhmä.

Mitä uudet keinot voivat olla?

En osaa vielä sanoa, alammeko vaikkapa tubettamaan. Mutta muitakin somekanavia pitää miettiä kuin niitä, jotka ovat jo hallussa. Myös Facebookin algoritmit muuttuvat. Kehityksessä pitää olla mukana – ja siellä, missä kohderyhmä on.

Aiheuttaako hyvä lähtötilanne paineita?

Totta kai. Tason pitäminen voi olla jopa vaikeampaa kuin sen saavuttaminen. Toisaalta ajattelen, että tasoa ei pidä säilyttää vaan parantaa.

Miten hyödynnät aiempaa kokemustasi?

Pitkä kokemus uutisten tekemisestä maakuntalehdessä näkyy niin, että olen valmis reagoimaan nopeasti. Vaikka hyvinvointi on vain osa *Trendiä*, vahvalla osaamisellani siitä voin tuoda uusia oivalluksia ja ideoita.

Miltä tuntuu siirtyä nuoremman kohderyhmän pariin?

Trendistä ajatellaan usein juuri noin, mutta uudistuksen jälkeen sille ei enää määritellä iällistä kohderyhmää. *Trendi* edustaa elämäntapaa.

> ”Trendistä ei löydy kauhean monta käskymuotoa.

Mikä vahvuus erottaa Trendin muista?

Moni naistenlehti keskittyy antamaan neuvoja. *Trendi* ei vaadi lukijalta mitään vaan tarjoaa nautinnon ja pysähtymisen hetken, kanssaelämistä ja oivalluksia. Siitä ei löydy kauhean monta käskymuotoa.

Mikä on naistenlehden paras selviytymiskeino?

Tarjota merkityksellistä sisältöä kohderyhmälle siellä missä he ovat sillä hetkellä kun he tarvitsevat sitä – tai vähän ennen.

Millainen pomo haluat olla toimitukselle?

Minulla on ollut esimiehiä, jotka ovat huomanneet paloni ja kiinnostukseni ennen kuin olen kehdannut pyytää heiltä haastavampia hommia. Toivon itsekin pystyväni näkemään, mikä ihmisiä motivoi ja löytämään heille sellaisia hommia.

Mikä on paras tyylivinkkisi?

Asut, joita ei tarvitse nyhtää ylös ja korjailla päällä. Pukeutuminen niin, että on itsevarma ja omannäköinen olo.

Paras elämäntaitovinkkisi?

Riittävä uni kaiken suorittamisen keskellä. Kun on nukkunut hyvin, maailma näyttää paremmalta paikalta ja ihmissuhteet helpommilta.

Mitä teet vapaa-ajalla?

Kun töissä pitää tehdä asioita koko ajan paremmin, vapaalla on rentouttavaa saada olla reilusti huono. Olen käynyt keväällä tankotanssin alkeiskurssia. Kun aloin tajuta, miten voin jonain päivänä kääntyä tangolla pää alaspäin, tunne oli mainio ja mahtava.

Nina Erho

SATTUU TAPAHTUU

Pehmeä talousuutinen

Valtava sali täyttyi ihmisistä, paikalle saapui ainakin sata toimittajaa.

En ollut koskaan ollut yhtä suuressa lehdistötilaisuudessa. Se oli hämmentävää.

Kaikki istuivat omille paikoilleen. Hetken kuluttua ovelle ilmestyi tutun näköinen hahmo, jonka pää kolahti ensin oven karmeihin. Sitten hän vaappui salin eteen, minne ryntäsi myös puolet paikallisista toimittajista kamerat heiluen.

Olin *Talouselämän* keikalla tekemässä reportaasia Japanin menetetystä vuosikymmenestä. En tosin onnistunut pääsemään Japanin keskuspankkiin enkä valtiovarainministeriöön. Sieltä ei kuulemma anneta kommentteja edes omille toimittajille saati ulkomaalaisille.

Tapasin sentään taloustieteilijöitä ja tavallisia kansalaisia, jotka olivat kärsineet Japanin talousvaikeuksista.

Onneksi fikserini oli kuitenkin saanut selville, että Sanrio-yhtiö lanseeraa uuden malliston ja järjestää aiheesta lehdistötilaisuuden Britannian suurlähetystössä. Hän soitti ja kertoi, että voisi yrittää saada minut sinne.

Haluaisinko mennä? Todellakin halusin, ja hetken päästä olinkin keskuspankin ja ministeriön sijaan keskellä Hello Kittyn lehdistötilaisuutta.

Olin ainoa ulkomaalainen ja fikserini tulkkasi, minkä ehti. Epäilin, että todellisuudessa Hello Kitty puhuu englantia. Me vaan emme tiedä sitä, koska kissalla ei ole suuta.

Hello Kitty ei itse sanonutkaan koko tilaisuudessa mitään. Saimme kuitenkin pienet lahjakassit lähtiessämme ja *Talouselämä* jutun Hello Kittyn miljoonabisneksistä.

Mutta ilmeisesti olen ainoa suomalainen toimittaja, joka on ollut Hello Kittyn lehdistötilaisuudessa.

Taru Taipale

KIRJOITTAJA ON FREELANCETOIMITTAJA.

KERRO MITÄ SINULLE ON SATTUNUT TYÖTÄ TEHDESSÄ. OTA YHTEYTTÄ TOIMITUKSEEN.

Kannella. Tomi Peurakosken ja vaimonsa yhteisesti omistama Bella Falcon 26 Fantino -merkkinen ”Venho” on laiturissa Helsingin Kulosaaren satamassa.

Nyt jotain aivan muuta

JUKKA VUORIO, TEKSTI ● SUSANNA KEKKONEN, KUVA

Tomi Peurakoski vaihtoi Helsingin Sanomien hektisen uutistyön Vene-lehden hitaaseen journalismiin.

Kun on viettänyt 19 vuotta saman työnantajan palveluksessa, vaatii uskallusta edes harkita vaihtamista uuden firman leipiin.

Helsingin Sanomien HSTV:n uutistoimittajana työskennellyt **Tomi Peurakoski** pyöritteli viime syksynä ajatusta työpaikan vaihtamisesta. Sanomalla oli tulossa täyteen 19 vuotta, ensin Nelosen uutisissa ja sitten HSTV:n uutisissa ja videotuotannossa. Nelosen uutisissa hän oli töissä koko lähetyksen historian ajan vuosina 1998–2014.

Vuosi sitten *Kippari*-lehdessä oli avoinna moottorivenetoimittajan paikka, jota Peurakoski päätti hakea. Intoa hakemuksen laatimiseen avitti muutama vuosi aiemmin yhdessä vaimon kanssa aloitettu veneharrastus.

HAKEMUKSEN LÄHETETTYÄÄN Peurakoski sai soiton *Kipparin* ja *Veneen* päätoimittajalta **Petri Korhoselta**, joka oli ennalta tuttu esimies *Helsingin Sanomista*. Korhonen kertoi, että *Veneeseen* tarvittaisiin tuottajatoimittajaa.

Peurakoski sanoo olleensa tyytyväinen *Helsingin Sanomissa*, mutta työhönsä hieman leipääntynyt.

”Osastot tekivät varsinaisen journalismin, ja pyysivät sitten, että voisitko jutun kylkeen tehdä jonkun kivan videon. Omaa journalistista otetta ei enää vaadittu.”

Niinpä tammikuussa 2017 Peurakoski löysi itsensä uudesta, hitaan kerronnan maailmasta.

Uudessa työssä Peurakosken suurin hämmästyksen aihe on ollut se, miten paljon uutistyön ja aikakauslehtijournalismin aikataulut poikkeavat toisistaan.

”Viime vuoden loppuun saakka deadline oli joka ainoa ilta. Nyt se on kerran kuukaudessa. Ei työtä silti yhtään sen vähemmän ole, nyt on vain osattava aikatauluttaa päällekkäiset projektit.”

Ensimmäisenä työpäivänään Peurakoski teki aukeaman kokoisen jutun. Uudet työkaverit sanoivat, että rauhallisemminkin voi ottaa.

”Se oli hämmästyttävä muutos. Aloitin toimittajanurani tekemällä uutisia radioon, ja uutistyössä olin viime vuoden loppuun saakka. Nyt teen jotain aivan muuta.” ●

kolumni

Mediakasvatus jää varjoon

Aikuiset peukuttavat vihasivustoja ja jakavat kärkkäästi vaihtoehtofaktoja. Lukion journalismikurssilaiset osaavat nimetä perinteisistä medioista ehkä kaksi. Kärkipoliitikot kompastuvat journalismin peruspelisääntöihin.

Suomalaisten mediaymmärrys tuntuu usein yllättävän heikolta, vaikka menestymme koulutusvertailuissa. Opettajat kertovat koululaisten tiedonhaun rajoittuvan Wikipediaan. Kielten läksyissä turvaudutaan Google-kääntäjään yrittämättä hahmottaa sisältöä. Pakinan tai mainostekstin tunnistaminen tuottaa monille ongelmia vielä lukion lopulla.

”Koulujärjestelmä ei tunne mediakasvattajan virkaa.

HANNA RUSILA viestikulma@phnet.fi KIRJOITTAJA ON KIELTENOPETTAJAKSI PÄTEVÖITYVÄ FREELANCE-TOIMITTAJA JA -SUOMENTAJA.

Johtuisiko surkeus osittain siitä, ettei mediakasvatus yllä oppiaineeksi eikä kouluista löydy sijaa siihen erikoistuneille ammattilaisille?

Uudet opetussuunnitelmat kyllä tunnistavat mediakasvatuksen tärkeyden. Sitä tulee edistää jatkuvasti yli oppiainerajojen – ainakin teoriassa.

Äidinkieli on ainoa aine, jonka oppisisältöihin medialukutaito ja -kritiikki on mahdutettu. Muuten ne painuvat ”opseissa” yläkäsite monilukutaidon ja tieto- ja viestintätekniikan varjoon. Kas mehän digiloikkaamme, pelillistämme ja bloggaamme!

Opettajien arjessa jo keskeisen oppiaineksen ujuttaminen tuntikehyksiin on kuitenkin haastavaa. Jotain putoaa aina pois.

Sain tästä osuvan esimerkin yläkoulun äidinkielentunnin tarkkailijana Ylegaten alkajaisiksi. Pikainen pintakommentti opettajalta vasta roihahtaneeseen kohuun, ja sitten oli jo kiire seuraavaan.

Journalistiopiskelijatkin voivat halutessaan pätevöityä aineenopettajiksi, mutta koulujärjestelmä ei tunne mediakasvattajan virkaa. Koko opettajistohan edustaa heitä – siis teoriassa.

Vaan opettaako digihurahtanut nykykoulu kriittistä mediasuhdetta oikeasti? Aikana, jona tarvetta olisi enemmän kuin koskaan?

Medialukutaitoinen nuori polvi osaisi myös kaivata demokratian takeeksi laatujournalismia. Kenties se olisi valmis jopa maksamaan siitä.

JOURNALISTILIITTO SUOMI-AREENASSA

Tule keskiviikkona 12.7. lataamoon!

Journalistilataamo
Keskiviikkona 12.7. kello 12.30–17.00
Korona Bar, Pohjoiskauppatori 3, Pori

Tarjoamme elvyttävää virvoketta ja pientä suolaista. Voit samalla ladata työvälineesi.

Paikalla ovat liiton puheenjohtaja Hanne Aho, edunvalvontajohtaja Petri Savolainen ja palvelujohtaja Simon Huldén. Luvassa myös yllätysohjelmaa.

Tervetuloa, Pressikortilla sisään!

Lisäksi Petri Savolainen, Saara Aalto, Jorma Uotinen ja kumppanit keskustelevat luovista aloista ja itsensä työllistämisestä Kauppakeskus kello 15.15–16.30 Puuvillassa, Siltapuistonkatu 14.

Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund

kuolleita

Palkittu dokumentaristi

Dokumenttitoimittaja, käsikirjoittaja, leikkaaja ja ohjaaja **Marjatta Muurimaa** (ent. **Leporinne**) kuoli Tampereella 11. huhtikuuta 2017 . Hän oli syntynyt Turussa 13. kesäkuuta 1937.

Muurimaa valmistui 1962 Taideteollisen oppilaitoksen kerataiteen elokuvakoulutuksen ensimmäiseltä vuosikurssilta. Hän teki elämäntyönsä Yleisradion TV2:n dokumenttitoimituksessa Tampereella vuodesta 1965 filmileikkaajana ja ohjaajana, käsikirjoittajana ja toimittajana.

Vuonna 1966 Muurimaa sai Jussi-palkinnon parhaan televisioelokuvan leikkauksesta ohjelmasta *Valoa (Ljuset)*. Hän oli leikkaajana myös **Rauni Mollbergin** palkitussa elokuvassa *Maa on syntinen laulu*. Hänen viimeiseksi ohjelmakseen jäi *Uranuurtaja – Arkkitehti Wivi Lönn* (1994).

Muurimaan ohjelmissa näkyi hänen taiteellinen lahjakkuutensa ja täydellisyyteen pyrkivä luonteenlaatunsa. Työkaverit kuvaavat häntä ehdottoman luotettavaksi. Leikkaajakollegan sanoin: ”Marjatan materiaalit ja ajatukset, älyn ja tunteen järjestelmät ja sommittelutavat, olivat ihan omaa luokkaansa. Hän oli joka solullaan, raudanluja ja huippuherkkä.”

Mirja Muurimaa
KIRJOITTAJA ON MARJATTA MUURIMAAN KÄLY.

Ääni Prahasta

Toimittaja **Lieko Zachovalová** (o.s. **Leino**) kuoli lyhyeen sairauteen 4. kesäkuuta Prahassa. Hän oli 89-vuotias ja syntynyt 13. elokuuta 1927 Helsingissä.

Liekon lapsuus oli ristiriitainen: kommunistien avioerolapsi kävi Deutsche Schulea Helsingissä. Isä, sodanjälkeinen voimahahmo **Yrjö Leino**, jäi etäisemmäksi kun taas äiti **Alli Simola** kasvatti tytärtä modernisti. Sotaaikana Lieko asui yksinkin – äiti oli vankina, isä piileskeli – mutta hän pinnisti 15-vuotiaana laudatorylioppilaaksi.

Yliopisto jäi Liekon avioiduttua tshekki **Marcel Zachovalin** kanssa 1948. Lieko avusti *Vapaata Sanaa*, työskenteli Prahan radiossa ja *Livet i Tjeckoslovakien* -lehdessä. Työ Ylen kirjeenvaihtajana alkoi 1966.

Traagiseksi kääntyneestä vuodesta 1968 tuli journalistinen näytönpaikka, jonka Lieko läpäisi. Suoria televisio- ja radioraportteja tuli monta viikossa – selväjärkisiä, hienotyylisiä, osuvia. Miehitys muutti Liekon suomalaisten yhteisomaisuudeksi.

”Normalisaation” vuosina hän pitäytyi musiikkiohjelmissa ja tv-dokumenteissa. Sametivallankumouksesta 1989 hän raportoi taas läheltä. Lakonisiin muistelmiin tallentui epätavanomainen elämä.

Lieko oli sivistynyt, erittelykykyinen ja jämpti.

Veli-Pekka Leppänen
KIRJOITTAJA ON HISTORIANTUTKIJA JA TOIMITTAJA JA LIEKON YSTÄVÄ.

OIKAISU

Journalistissa 7/2017 jutun *Aatos avaa pelin kuunnelmalla* lisätiedoissa annettiin palvelun verkkosivuille väärä osoite. Oikea osoite on Facebook.com/aatospodcast.

Journalistin toimitus

JOURNALISTI.fi

Journalisti myös verkossa

OTI tarjoaa kattavimmat tilastot liikenneonnettomuuksista

Liikennevakuutuskeskus (LVK) on tehnyt liikenneturvallisuustyötä jo pitkään. Syksystä 2016 saakka tätä työtä on tehty keskuksessa toimivan Onnettomuustietoinstituutin (OTI) nimen alla.

Tietopalvelusta maksutta tietoa

OTIn tietokannat kattavat useiden vuosien ajalta kaikki tutkijalautakuntien tutkimat kuolemaan johtaneet liikenneonnettomuudet (noin 250 vuosittain) sekä liikennevakuutuksesta korvatut vahingot (noin 100 000 vuosittain).

OTI toimittaa tarpeelliset materiaalit ja auttaa niiden tulkinnassa.

OTI-tietopalvelu arkisin klo 9–15
puh. 040 450 4666

OTI

www.oti.fi/tietopalvelu

Etsi Xpertti

ETSII TUTKIJAN JUTTUUSI ILMAN HAKUSANOJA, AVOIN KYSYMYS RIITTÄÄ.

www.etsixpertti.fi

Palveluksessasi yliopistot, tutkimuslaitokset ja

SUOMEN AKATEMIA

Herkällä korvalla. Toimittajataustansa ansiosta Hannu Hallamaalla on alan arkeen hyvä tuntuma, mutta hän haluaa myös kuulla jäseniltä kaiken sen, mitä ei siitä vielä tiedä.

Journalistista juristiksi

NINA ERHO, TEKSTI ● KAI WIDELL, KUVA

Journalistiliiton uusi työehtoasiamies Hannu Hallamaa hankki itselleen tulevaisuusvakuutuksen aloittamalla oikeustieteen opinnot.

Journalistiliiton laki- ja työehtoneuvontaan tulee arviolta pari tuhatta päivystyspuhelua ja -sähköpostia vuodessa. Jatkossa osaan niistä vastaa **Hannu Hallamaa**, 38, joka valittiin toukokuussa asiamieheksi edunvalvontayksikköön. Hän kiinnostui tehtävästä sekä mahdollisuutena oppia uutta että hyödyntää sitä, minkä jo osaa.

”Aatteellisella puolella koen, että toimittajat tekevät tärkeää yhteiskunnallista työtä ja haluan olla mukana parantamassa sen edellytyksiä.”

Hallamaa on opiskellut oikeustiedettä Helsingin yliopistossa päätoimisesti noin puolitoista vuotta. Sitä ennen hän teki toimittajan töitä muun muassa STT:ssä, Yleisradiossa, MTV:ssä, *Helsingin Sanomissa* ja *Ylioppilaslehdessä* sekä freelancerina. Viestinnän työkokemusta hänellä on Suomen Yrittäjistä ja maahanmuuttovirastosta.

OIKEUSTIEDETTÄ HALLAMAA ryhtyi opiskelemaan, koska halusi laajentaa osaamistaan varmistaakseen, että kiinnostavia töitä riittää myös tulevaisuudessa. Vastaava ”tulevaisuusvakuutus” itää monen muunkin journalistin mielessä, mutta opiskelujen aloittaminen on helpommin sanottu kuin tehty.

Hallamaan ensimmäinen askel oli vuosiloman käyttäminen tiiviisti pääsykoekirjojen parissa. Varsinaiset opinnot hän aloitti hoitovapaan aikana ja on jatkanut niitä aikuiskoulutustuella. Loput hän aikoo suorittaa työn ohella aikataulussa, joka selviää, kunhan uusi työ on kunnolla hallussa.

HALLAMAAN TONTTIA ovat liitossa erityisesti freelancereiden, itsensä työllistäjien ja yrittäjien asiat. Jäseniltä hän toivoo rohkeutta ottaa yhteyttä ja kysyä neuvoa pienissäkin asioissa. Toisaalta selvää on, että osa päivystysyhteydenotoista johtaa pitkään työprosessiin.

Hallamaan oman kokemuksen mukaan freetyön keskeisiä haasteita on tasapainottelu asiakkaiden houkuttelemisen ja omista oikeuksista huolehtimisen välillä. Erikoisalaansa sopimusoikeuteen liittyen hän muistuttaa, että töistä kannattaa sopia aina vähintään sähköpostilla.

”Silloin mahdolliset erimielisyydet on myöhemmin helpompi selvittää.”

Loppukevennykseksi itsestään selvä kysymys on, ottaisiko alanvaihtaja autiolle saarelle mukaan journalistin vai juristin.

”Ehkä journalisteilla on keskimäärin hauskemmat jutut.” ●

FINKA SAI UUDEN KASSANJOHTAJAN

Työttömyyskassa Finkan uutena kassanjohtajana aloittaa heinäkuun alussa **Ilkka Nissilä**. Nissilä on kassan nykyinen etuuspäällikkö. Hän on työskennellyt Finkassa vuodesta 2015 lähtien.

Finka purki edellisen kassanjohtajansa työsopimuksen maaliskuussa talousepäselvyyksien vuoksi. Finkan hallituksen jäsen **Marko Laitala** kertoo, että poliisitutkinta väärinkäytöksen osalta jatkuu.

Finka on myös käynnistänyt perintätoimet kassalta vietyjen rahojen saamiseksi takaisin.

Ilkka Nissilä kertoo, ettei taloskupru ole näkynyt kassan päivittäisessä toiminnassa. Etuuskäsittely on pystytty turvaamaan.

”Hakemusten käsittely on jatkunut samaan tapaan kuin ennenkin. Toivon mukaan asia ei ole näkynyt jäsenille millään tavalla”, Nissilä sanoo.

Marja Honkonen

SAARISELÄN MÖKILLÄ VESIVAHINKO

Journalistiliiton Saariselän Tunturimajalla on sattunut vesivahinko, joka pitää lomakiinteistön pois käytöstä kesäkuun loppuun asti.

Vesivahinko ilmeni toukokuun lopulla, kun suihkutilaa remontoitiin. Vahingon aiheutti muovimaton kiinnitysten pettäminen, jolloin vesi pääsi kastelemaan betonirakenteita. Suihkutila on rakennettu aikana, jolloin vesieristystä ei tehty nykystandardien mukaisesti.

Journalistiliiton talous- ja hallintojohtaja **Helena Vistin** mukaan vahinko aiheuttaa muutaman tuhannen euron kustannukset.

”Suihkuhuoneet olivat muutenkin uusimisen tarpeessa, joten päätettiin samalla tehdä remontti kunnolla ja suihkutiloihin asennetaan lattialämmitys”, Visti sanoo.

Korjausremontin yhteydessä mökin sokkelirakennetta uusitaan märkätilojen kohdalta paremmin tuulettuvaksi. Majan ilmastointia on parannettu kevään aikana korvausilmaventtiileitä asentamalla.

SJL omistaa Saariselällä kaksi vapaa-ajan kiinteistöä, Tunturimajan ja Uutistunturin.

Manu Marttinen

Suomen Journalistiliitto

PUHELINVAIHDE / TELEFONVÄXEL
(09) 6122 330

KÄYNTIOSOITE / BESÖKADRESS
Säästöpankinranta 2, 7.krs.
00530 Helsinki
Sparbankskajen 2, 7. vån.
00530 Helsingfors

POSTIOSOITE / POSTADRESS
Siltasaarenkatu 16, 00530 Helsinki
Broholmsgatan 16, 00530 Helsingfors
PL 252, 00531 Helsinki /
Box 252, 00531 Helsingfors

SÄHKÖPOSTIT / E-POST
info@journalistiliitto.fi
jasenasiat@journalistiliitto.fi
(jäsenasiat/medlemsärenden)
etunimi.sukunimi@journalistiliitto.fi
förnamn.efternamn@journalistiliitto.fi

VERKKOSIVUT / WEBBSIDOR
www.journalistiliitto.fi
www.journalistforbundet.fi

FINKA / A-KASSA
www.finka.fi
(09) 8689 400

Suomen Journalistiliitto on ammattijärjestö, jonka tehtävä on valvoa journalistien ja journalismin etuja. Jäsenkuntamme koostuu viestintäalan ammattilaisista, kuten toimittajista, kuvaajista, graafikoista, kääntäjistä ja kustannustoimittajista.

Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund

JOURNALISTI

Suomen Journalistiliiton ammattilehti
93. vuosikerta

SEURAAVAN LEHDEN ILMESTYMISAIKATAULU
9/2017 aineisto **9.8.**
ilmestyy **18.8.**

ILMOITUSMYYNTI:
ilmoitukset.journalisti@journalistiliitto.fi, 044 755 5002

Aineisto-ohjeet, väriprofiilin ja hinnat löydät osoitteesta www.journalisti.fi › ilmoittajille

VARAA ILMOITUSTILASI AJOISSA.
ILMOITUKSET 3,00 €/PMM

Ihan tosissaan rennosti

Mediayrittäjä Veera Luoma-aho aloitti 38-vuotiaana jalkapallojoukkueessa. 9–0-tappiokaan ei harmita, kun koko ajan oppii uutta.

JANNE SALOMAA, TEKSTI • KAI WIDELL, KUVA

Jo 10-vuotiaana **Veera Luoma-aho** yritti perustaa tyttöjen jalkapallojoukkueen. Hän levitti koulussa kutsua joukkueen ensimmäisiin harjoituksiin, mutta unohti lopulta itse saapua paikalle.

Kovin paljon paremmin ei sujunut softball-harrastus muutamaa vuotta myöhemmin.

”Olimme ainoa ikäisteni tyttöjen joukkue Suomessa, joten pelasimme poikien baseball-joukkueita vastaan. Vaikka pelasimme softballin säännöillä, hävisimme lähes aina.”

Luoma-aholle jäi kuitenkin kipinä kuulua vielä joskus urheilujoukkueeseen. Siihen tuli tilaisuus noin 25 vuotta myöhemmin viime syksynä. Luoma-ahon pojan futiskaverin äiti kertoi, että HJK oli perustanut juuri naisten harrastejoukkueen.

Tammikuussa Luoma-aho osallistui ensimmäistä kertaa HJK:n Klubin gimmojen harjoituksiin. Häneen vetosi treeneissä erityisesti rentouden ja tavoitteellisuuden yhdistyminen.

”Kaikki joukkueessa ovat erittäin motivoituneita, mutta epäonnistumisiin suhtaudutaan itseironisesti, ja kaikki kannustavat toisiaan. On hauskaa, että voi suhtautua tosissaan johonkin, mihin ei kuitenkaan tarvitse suhtautua tosissaan.”

Myös HJK on tosissaan Gimmojen kanssa. Siinä missä Luoma-ahon HJK:ssa pelaava 7-vuotias poika treenaa hiekkakentillä, äiti pääsee pallottelemaan nurmikolla. Gimmojen valmentajat ovat kokeneita ja pari kertaa harjoituksia on vetänyt HJK:n toimitusjohtaja, entinen ammattilaispelaaja **Aki Riihilahti**.

”Jokainen treeni ja peli on ollut oppimiskokemus. Tässä ei vain pidetä kuntoa yllä tai polteta kaloreita.”

Siksi jalkapallo toimii Luoma-ahon mielestä täydellisenä irtiottona töistä: jos ja kun lajissa haluaa kehittyä, on pakko unohtaa työt. Podcasteja työkseen tekevä Luoma-aho harrastaa myös juoksemista, mutta tyytyy yleensä lönkyttelemään hitaasti ja keskittyy kuuntelemaan amerikkalaisia podcasteja.

”Jokainen treeni ja peli on ollut oppimiskokemus. Tässä ei vain pidetä kuntoa yllä tai polteta kaloreita.

Luoma-aho suhtautuu silti realistisesti kehittymismahdollisuuksiinsa. Kovin hyvää pelaajaa hänestä tuskin koskaan tulee.

”Kun jonkin lajin aloittaa nuorena, harjoitteluaikaa on loputtomasti. Välillä olen harmitellut, etten ole aloittanut tätä aiemmin. Mutta mikä olisi vaihtoehto: se, etten olisi aloittanut tätä nytkään.”

Ja on kypsällä iällä lajin aloittamisessa hyviäkin puolia, kuten se, etteivät rökäletappiot jaksa harmittaa. Kun Klubin gimmat pelasivat huhtikuussa näytösottelun HJK:n 9-vuotiaiden poikien edustusjoukkuetta vastaan, he hävisivät 4–0. Ensimmäisessä virallisessa ottelussa tappiolukemat olivat 9–0 kalliolaista harrastejoukkuetta vastaan.

”Meidän peli pysyi silti hyvin kasassa. Ottelusta jäi hyvä fiilis.” ●

VAPAALLA

VEERA LUOMA-AHO

- 39-vuotias helsinkiläinen mediayrittäjä. Omistaa Olli Sulopuiston kanssa podcastien tekoon keskittyneen Toimitus Sulopuisto & Luoma-aho -yrityksen.
- Työskennellyt aiemmin muun muassa Allerin digipäätoimittajana, Olivian ja Ylioppilaslehden päätoimittajana sekä Helsingin Sanomien Kuukausiliitteen ja Sunnuntai-sivujen toimittajana.
- Koulutukseltaan valtiotieteen maisteri pääaineenaan valtio-oppi.
- Harrastaa jalkapalloa, juoksemista sekä yhdessä perheensä kanssa veneilyä ja suunnistusta.

◀ **Pojan opissa.** Veera Luoma-aho pelaa HJK:n naisten harrastejoukkue Klubin gimmoissa ja hänen 7-vuotias poikansa Ukko aluejoukkue Arabianranta 10:ssä. ”Ukko on ollut tosi innoissaan siitä, että aloitin pelaamisen, ja haluaa opettaa kikkoja.”

TAKASIVU

Sukella Suomi-Areena-simulaatioon

Etkö pääse heinäkuussa Poriin? Ei hätää! Takasivun Suomi-Areena-simulaatiossa pääset sukeltamaan tapahtumajournalismiin melkein kuin itse olisit paikalla.

Journalisti toivottaa kollegoille hyvää kesää!

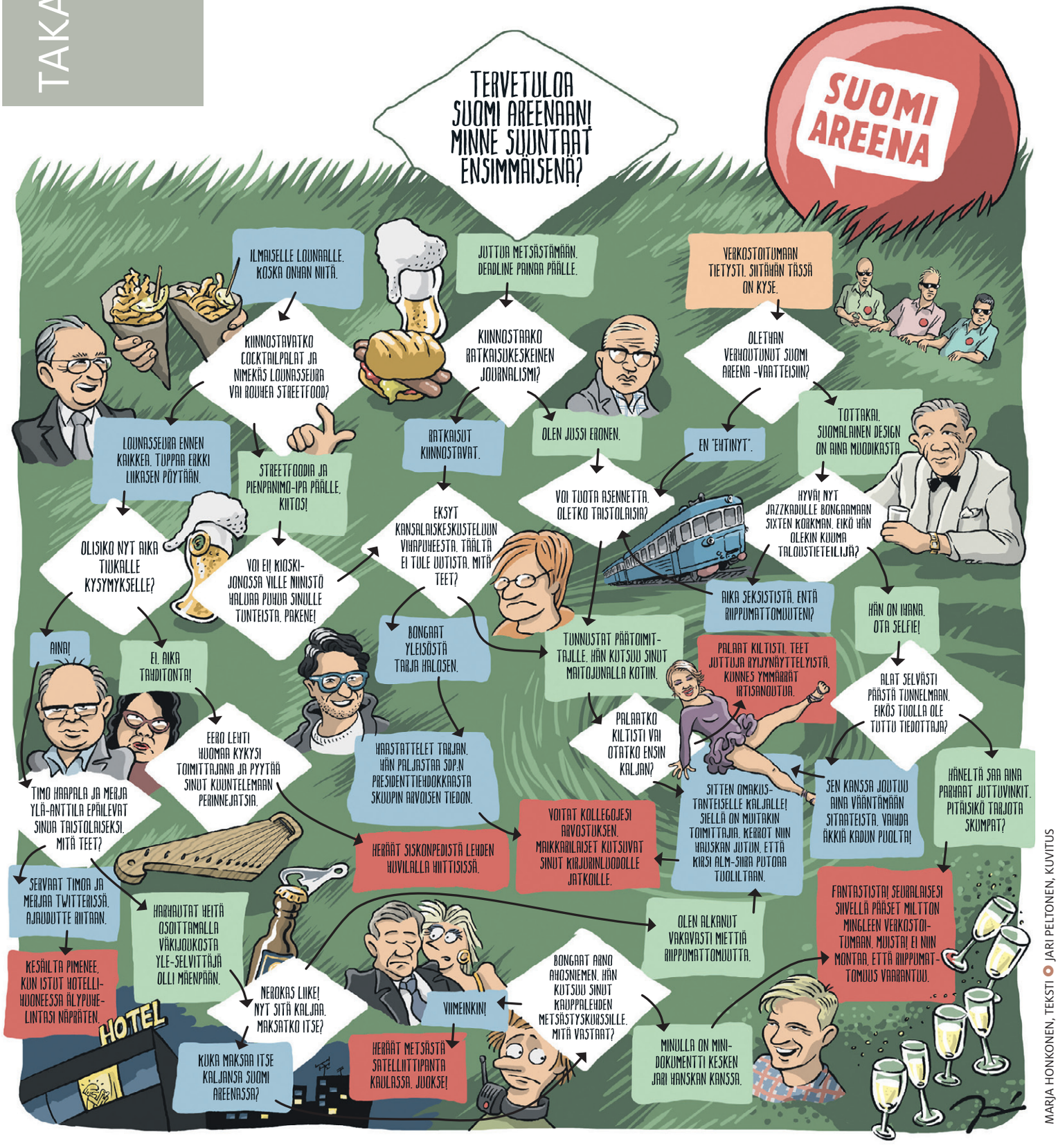

MARJA HONKONEN, TEKSTI ● JARI PELTONEN, KUVITUS